

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pedagogická fakulta

Katedra českého jazyka a literatury

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Veronika Gilgová

Motiv každodennosti v současné české poezii

Olomouc 2022

vedoucí práce: doc. Mgr. Igor Fic, Dr.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem závěrečnou bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jsem pouze uvedenou literaturu a zdroje.

V Olomouci dne 4. prosince 2022

.....

vlastnoruční podpis

Poděkování

Děkuji doc. Mgr. Igoru Ficovi, Dr., za odborné vedení bakalářské práce, poskytování cenných rad, materiálových podkladů a za trpělivost a ochotu při jejím vytváření.

Obsah

Úvod	6
1 Každodennost v současné poezii	7
1.1 Básnické typy	10
2 Motiv každodennosti	12
3 Petr Hruška	16
3.1 Osobnost	16
3.2 Básnická tvorba	16
4 Jakub Chrobák	22
4.1 Osobnost	22
4.2 Básnická tvorba	23
5 Ondřej Hložek	27
5.1 Osobnost	27
5.2 Básnická tvorba	27
6 Interpretace motivu každodennosti v básnických sbírkách	32
6.1 Interpretace básnických sbírek Petra Hrušky	33
6.1.1 Město Ostrava	34
6.1.2 Lidé na hraně	35
6.1.3 Rodina	36
6.1.4 Smrt	37
6.2 Interpretace básnických sbírek Jakuba Chrobáka	38
6.2.1 Prostředí hospod a přírody	38
6.2.2 Naděje	40
6.2.3 Víra	41
6.2.4 Smrt a čas	42
6.3 Interpretace básnických sbírek Ondřeje Hložka	42
6.3.1 Prostředí města	43
6.3.2 Čas	44
6.3.3 Smrt	45
6.3.4 Naděje a víra	46

Závěr.....	48
Použitá literatura	50
primární	50
sekundární	51
internetové zdroje.....	52

Úvod

S každodenností se setkáváme všichni denně. Jde o realitu života, přehlídku osudů, mozaiku předmětností, náčrt lidských činností nebo vnitřní vjemy. Cílem bakalářské práce je nalezení motivu každodennosti v současné české poezii. Popisuji současnou scénu poezie z tohoto konkrétního hlediska, což není vůbec snadné, jelikož v ní momentálně nefigurují žádné školy nebo trendy, jak tomu bylo ještě před nedávnem. Bakalářská práce je členěna na dvě části. První část práce seznamuje s pojmem každodennost v současné české poezii a nastiňuje ji v jejich rysech, projevech, tématech a motivech, k čemuž využívám odbornou literaturu, která o této poezii hovoří. Druhá část je věnována třem básníkům ze stejného regionu, Petru Hruškovi, Jakubu Chrobákovi a Ondřeji Hložkovi, pro které je motiv každodennosti typický. Tato část zahrnuje analýzu a interpretaci jejich poetické tvorby, v níž jsou zachyceny motivy každodennosti obyčejného života do veršů. Stručně popisuji jejich osobnosti a uvádím specifika jejich tvorby, tedy typické rysy, jazyk, prostor, čas a motivy každodennosti. Na závěr tyto motivy u autorů srovnávám. Na základě jejich díla reflektuji odrazy reality, ve kterých se každodennost odehrává.

1 Každodennost v současné poezii

Poezie každodennosti je spolu s civilistní poezií jeden z nejméně frekventovaných termínů. Vystala z rozmanité tvorby 90. let, jak uvádí Petr Hruška, a svou inspiraci získala například z tvorby Skupiny 42. Na první pohled poezie každodennosti vypadá jako záznam či zápis každodenní reality, avšak na pohled druhý se text proměňuje v cosi jiného, a to hlavně díky výběru skutečností a způsobu jejich vyjádření.¹ „*Všednost stane se nevšední sáláním skrytých významů, to, co se jevílo jako obyčejné, prořekne se náhle nějakým znepokojujícím tajemstvím, vyjeví se souvztažnosti, vzrušující blízkosti i odcizenost, které vůči sobě zaujímají lidé i věci tohoto světa.*“² Ve vnímané každodennosti jsou skrytá dramata vypovídající o našich životech.

V poezii mladé generace, jak uvádí Karel Piorecký, „*je inklinace její nepřehlédnutelné části k poetice věčných záznamů vizuálních či auditivních vjemů, která odsouvá lyrický subjekt poněkud stranou: jeho centrální pozice je překrývaná samotným aktem zprostředkování vjemu, který má působit jako autentický, literárně nestylizovaný.*“³ Pod pojmem „mladá generace“ si můžeme představit autory narozené v druhé polovině 60. let a v 70. letech 20. století, kteří vstoupili do literární komunikace v 90. letech 20. století a debutovali po listopadu roku 1989.⁴ „*Příčemž rok 1965 bude pouze rámcovým, nikoli neprostupným mezníkem pro zařazení autora. Jde nám o tvorbu těch autorů, u kterých se (na rozdíl od předlistopadových generací) období vstupu do literatury více méně kryje s obdobím vzniku prvních literárních textů.*“⁵ Tento pojem nemá ostře ohraničovat celek generace devadesátých let, autoři si jsou sice věkově blízcí, ale směrodatné je to, že tvorba autorů není zatížena zkušeností s komunistickou kulturní politikou a že autoři tvoří v době, kdy literatura může být sama sebou.⁶

Mladá básnická generace má tendence své promluvy vyjadřovat neobrazně, využívá postupy úzce se pojící s touto poetikou, tedy deskriptivnost, prozaizaci a epizaci. S touto tendencí Karel Piorecký spojuje tři pojmy, a to *poezii civilizační, poezii všedního dne a poezii věčnosti.*⁷

---

¹ HRUŠKA, Petr. Neobyčejná obyčejnost. In: ŠIDÁKOVÁ FIALOVÁ, Alena, ed. *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Praha: Academia, 2014. Literární řada, s. 57-60. ISBN 978-80-200-2410-7.

² Tamtéž, s. 57.

³ PIORECKÝ, Karel. *Česká poezie v postmoderní situaci*. Praha: Academia, 2011. Literární řada, s. 116. ISBN 978-80-200-1960-8.

⁴ Tamtéž, s. 7-8.

⁵ Tamtéž, s. 8.

⁶ Tamtéž, s. 8-10.

⁷ Tamtéž, s. 116-118.

Poezie civilizační je z těchto tendencí nejstarší a snaží se otevřít tematiku básní ke všední realitě moderního světa. Civilismus je tendence evropského umění v prvním dvacetiletí 20. století a primárně označuje obdiv k nově nastupující technické vymoženosti moderní civilizace.⁸ V devadesátých letech 20. století je tento pohled střízlivější, jelikož v dnešním světě jsou člověku jasné klady i zápory industrializace. Průmysl i věda jsou vnímány jako běžná součást života a moderního světa.⁹ Civilistní poezie „*nyní setrvává v mikrosvětě subjektu, ulpívá na věcech, které se vyskytují v jeho nejbližším okolí.*“¹⁰

Poezie všedního dne je termín spjatý s básníky kolem časopisu *Květen* a poetikou Skupiny 42. Skupina 42 se vynořuje z časů války a jde o program básníků, teoretiků či výtvarníků kolem Jindřicha Chaloupeckého. Ve Skupině 42 se objevují básníci jako Jiří Kolář, Ivan Blatný, Josef Kainar, Jiřina Hauková nebo třeba Jan Hanč. Doposud obrazostředná a plynoucí lyrika se proměňuje na poezii „*fragmentů, překrývání a destrukce obraznosti, poezie, jejíž téma musí být stále obnovováno v nových a nových dotycích s realitou.*“¹¹ Básníky všedního dne nazýváme také jako básníky Skupiny Května a nečastější jména spjatá s tvorbou této skupiny jsou Jiří Šotola, Karel Šiktanc, Miroslav Holub, Josef Brunkner nebo Miroslav Florian. Po zákazu časopisu *Květen* v roce 1959 se každý z těchto autorů ubíral vlastním směrem.¹² Obě tyto skupiny se snažily změnit tendence dosavadního umění, jež v té době bylo v jakési izolaci od reality. Mladí tvůrci poezie nemají stejné tendence jako tyto skupiny, protože právě generace před nimi už mnohé vybojovala. Aplikace postupů poezie všedního dne „*neznamená průlom, provokaci, zásadní inovaci, ale prostě volbu jedné z možností, které nabízí tradice moderní poezie a jež je možné dále rozvíjet a modifikovat.*“¹³ Karel Piorecký zmiňuje přímočarou cestu této mladé generace k transcendentování všedního, každodenního zážitku. Nejde jen o objevy toho nejbližšího, konkrétního, ale také o to, co je skrze ně možné zahlédnout. Poezie všedního dne chce být pravdivější a funkčnější než poezie Skupiny 42 a Skupiny Května.¹⁴ Miroslav Holub se domnívá, že zachycením faktů života, můžeme postřehnout dynamiku světa a vývoje všude kolem nás. Fakta života, která slyšíme, vidíme a která vnímáme,

---

⁸ VLAŠÍN, Štěpán a Ústav pro českou a světovou literaturu (Československá akademie věd). *Slovník literární teorie*. Praha: Československý spisovatel, 1984. s. 56.

⁹ PIORECKÝ, Karel. *Česká poezie v postmoderní situaci*. Praha: Academia, 2011. Literární řada, s. 116. ISBN 978-80-200-1960-8.

¹⁰ Tamtéž, s. 116.

¹¹ KOŽMÍN, Zdeněk a TRÁVNÍČEK, Jiří. *Česká poezie od 40. let do současnosti*. Brno: Masarykova univerzita, 1994, s. 31. ISBN 80-210-0848-2.

¹² Tamtéž, s. 31–49.

¹³ PIORECKÝ, Karel. *Česká poezie v postmoderní situaci*. Praha: Academia, 2011. Literární řada, s. 118. ISBN 978-80-200-1960-8.

¹⁴ Tamtéž, s. 118.

mohou ovlivnit náš názor na svět. Detaily, jež odposloucháváme nebo pozorujeme, ukazují dál, mají perspektivu. S poezií všedního dne se setkáme na pavlači, na předměstí, v dílnách, v laboratořích, na letištích, na hřištích, všude, kde se upíná zájem člověka. Básně se vyznačují tím, že jsou ve svém podtextu optimistické a posilující.¹⁵ „*Jsou hlubokou a stálou energií, která stojí za poezií stejně jako za životem každého z nás.*“¹⁶ Vedle perspektivy a optimistického nádechu stojí v poezii všedního dne další aspekt, a to naděje, která pozdvihuje poezii směrem nahoru. Zachycování faktů obyčejného, každodenního života a tvoření jeho věrného dynamického obrazu se může stát tendencí pravdivější a funkčnější, než tomu bylo v poezii dřív. Nejen, že popisuje a užívá detailů kolem, ale snaží se tvořit cestu vzhůru, humanistickou a optimistickou energii.¹⁷

Poezie věčnosti je třetím pojmem, kterým se Karel Piorecký zabývá. Jde o věčné nezaujaté líčení věcí nebo hovorů, kterým není vnučován vlastní hlas. Je před nás stavěn svět, který neslouží k praxi, ale k estetickému vnímání vizuálnímu nebo auditivnímu. Subjekt je pozorovatelem či posluchačem, je svědkem, zapisovatelem, jenž se svou subjektivní konfesí ustupuje do pozadí. Stává se prostředníkem pro sféru vnímání, kterou vybírá a poukazuje na různé způsoby a úhly pohledu vnímatelného.¹⁸ „*Fikční svět prostředkováný poezií věčnosti se snaží vypadat jako aktuální svět, v němž je báseň čtena, fikční svět tohoto typu je tedy vůči aktuálnímu světu ve vztahu podobnosti, analogie, nikoli jinakosti.*“¹⁹ Pojetí lyriky se odchyluje od subjektivního, intimního a sebeprezentativního, neklade důraz na ego a své vlastní prožívání, i přes to, že je stále přítomno. Poezie věčnosti vychází z tradice civilistní poezie všedního dne, potlačuje subjektivismus, ornamentálnost, sentiment či emotivnost a obrací se svou neosobní předmětností k realitě všedního dne, k modernímu světu. Mladá generace se soustředí na privátní svět člověka, oslabuje experimentální rovinu výrazu a obrací se k věčnosti. V opozici k nadosobnímu projektu a preferenci autorských osobností zde stojí „*privátní okamžik transcendence všedního*“²⁰. Mladá generace si klade za cíl vrátit se k tradici moderny a vybrat z ní to, co je adekvátní k dnešku.²¹

---

¹⁵ HOLUB, Miroslav. Náš všední den je pevnina. In: PŘIBÁŇ, Michal. *Z dějin českého myšlení o literatuře: antologie k Dějinám české literatury 1945-1990*. Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR, 2002. Dokumenty (Ústav pro českou literaturu AV ČR), s. 550–554. ISBN 80-85778-36-x.

¹⁶ Tamtéž, s. 554.

¹⁷ Tamtéž, s. 550–554.

¹⁸ PIORECKÝ, Karel. *Česká poezie v postmoderní situaci*. Praha: Academia, 2011. Literární řada, s. 121. ISBN 978-80-200-1960-8.

¹⁹ Tamtéž, s. 121.

²⁰ Tamtéž, s. 266.

²¹ Tamtéž, s. 266–269.

1.1 Básnické typy

Miroslav Balaščík rozděluje básnické typy 90. let podle horizontů, které sdělování poezie směřují a rozvíjejí. Liší se svými charaktery a funkcemi.²² Jde o „*typ empirický, který se vztahuje k obecně sdílené realitě, magický, jež určuje víra v to, že slovo dokáže realitu vytvářet, spirituální, jehož horizont leží v metafyzické autoritě nejčastěji spojované s náboženskou zkušeností, a konečně typ reflexivní, kde se úběžníkem stává „já“ myslící bytosti a z toho vyplývající otázka identity člověka.*“²³ Tyto typy se však nedají uplatňovat na celou tvorbu básníka či jen jedno jeho konkrétní dílo, často se dají vyzorovat přesahy jednotlivých typů a částečné vpijení se jednoho do druhého. Každý z nich má svá pravidla, ale také povědomí o existenci těch dalších. Ve skutečné opozici proti sobě stojí pouze typ empirický a magický. Typ spirituální a reflexivní ve vztahu k typu empirickému jsou jakýmsi odlišnými variantami, typ reflexivní nachází průnik v realitě a nadrealitě v básníkově „já“, kdežto typ spirituální jej nachází například v neosobním, přírodním a mýtickém řádu. Typ empirický tedy určuje základní pohyb ve vývoji poezie 90. let, která je rozmanitá na inspirační zdroje. Podstatným rysem mladé poezie je nezávislost na vnějších vlivech, na společenském vývoji a jisté stažení se do sebe.²⁴

V **typu empirickém** před námi stojí obecně sdílená realita a životní zkušenost, která nabízí vjemy mající určitý básnický potenciál. Autor jakožto rezonanční deska se podílí na tvorbě básní spojováním větších celků, přijímá, uváží a skrze své obrazné a jazykové vyjádření předává tyto vjemy. Výsledkem je nejčastěji výčet nebo dějový půdorys, mnohdy posunut až k hranicím prózy, popis zkušenosti, události, prostorové konstelace, poukazování na každodenní detaily a rituály, které často mohou oku uniknout.²⁵ Tyto detaily „*převrací a destrukují stereotypní vnímání skutečnosti, zpochybňují prvoplánovou hierarchii významnosti a obracejí pozornost pod povrch, na skrytou mnohvrstevnatost dějů a jejich transcendentální smysl.*“²⁶ Typ empirické poezie přesahuje samu sebe tím, že skutečnost otevírá, přistihuje ji tehdy, kdy sděluje sebe samu a odhaluje svůj imanentní řád. Sdílená realita má podobu hospodské promluvy, útržků příběhů, šumů, hluků okolí, objevuje se realita a intimita domova,

---

²² BALAŠČÍK, Miroslav. Typologie mladé básnické generace 90. let. *Tvar: Literární obtýdeník*. 2006. Praha: Vydává Klub přátel Tvaru, 2006, s. 8–9. ISSN 0862-657 X.

²³ Tamtéž, s. 8.

²⁴ Tamtéž, s. 9.

²⁵ Tamtéž, s. 8.

²⁶ Tamtéž, s. 8.

rodinných vztahů, realita venkovská, dokonce stojíme před poezií, ve které se v rozvolněném vztahu obrazu a reality „odehrává něco emocionálně až krutě skutečného.“²⁷

Typ spirituální taktéž zahrnuje vidění skutečnosti, útržky reálných dějů, popisuje prostor. Na rozdíl od typu empirického jsou tyto skutečnosti přijímány jako součást něčeho vyššího. Konkrétní místa a prožitky neztrácí sice svou předmětnost, ale dostávají navíc i rozměr symbolu, ať už jde o křesťanské motivy, zobrazování venkova nebo přírody, které samy o sobě evokují určité čtenářské očekávání. Setkáváme se s vnímáním pohádkovým až snovým, konkrétními místy evokující vzpomínky třeba na dětství i jiné, tradicí, žitou skutečností a poezií pozorovaného.²⁸

Jako protipól typu empirickému se objevuje **typ magický**, v němž nenacházíme sdílenou skutečnost. Typ magický vnáší do poezie víru v tvůrčí akt, který má na skutečnost působit a utvářet ji, zbavuje realitu předmětnosti a předělává ji „k obrazu metafyzické autority.“²⁹ Zažitá skutečnost je rozložena a je vytvořeno paradigma nové. Klade důraz na zvukovou stránku jazyka, vyznačuje se hudebností verše a opakujícím se rytmem, hláskovým paralelismem, snovým, nadreálným světem, bizarními příběhy a neskutečnými osudy.³⁰

Typ reflexivní má oproti předchozím typům svůj horizont položen mimo text a stěžejním je pro něj básníkovo „já“, jehož projevem je zpochybňování apriorních jistot. Je kombinací předešlých typů, kdy „skutečnost, metafyzickou autoritu, schopnost tvořit a v poslední instanci i samo sebe vystavuje toto „já“ neustálé reflexi a pochybám o jejich i své existenci a smyslu.“³¹ Rozlišuje se především tematizací existenčních otázek a tím, že v básních nacházíme často postavu básníka „alter ega“, protože zmíněné „já“ v poezii klade otázky samo sobě, k „alter ega“ se subjekt obrací a vede s ním dialog. Tvorba může být plná rozporů a dualit, které se snaží překonávat, a sjednocení nachází v jiném světě.³²

---

²⁷ BALAŠTÍK, Miroslav. Typologie mladé básnické generace 90. let. *Tvar: Literární občasník*. 2006. Praha: Vydává Klub přátel Tvaru, 2006, s. 8. ISSN 0862-657 X.

²⁸ Tamtéž, s. 8.

²⁹ Tamtéž, s. 8.

³⁰ Tamtéž, s. 8.

³¹ Tamtéž, s. 8.

³² Tamtéž, s. 8.

2 Motiv každodennosti

Jak jsme mohli vidět, každodennost v současné poezii má tedy návaznost na poezii civilistní a na poezii všedního dne. V mladé lyrice se objevuje „*poezie rozmáchlého gesta a stylizace v protikladu k poezii ztišení a řádu*.“³³ Na jedné straně se nachází poezie jako seabemýtus a na straně druhé poezie, jež ztracený mýtus objevuje. Oba tyto ukazatele mají cosi společného. Víru ve svět, která není příliš velká. Ve svět, který je daný a protkaný zkušeností každého z nás. Tento svět je buď předepsán poezií, nebo je naopak opřen o pevný bod, jenž se nachází mimo tento svět. V opozici k oběma stojí tvorba mladých básníků, Jiří Trávniček je nazývá „Osloveni realitou“. Pro ně je realita východiskem i společnou konvencí.³⁴

Jiří Trávniček v rámci své teze ukazuje příklady motivů této poezie na tvorbě Petra Motýla, Boženy Správcové, Petra Hrušky, Roberta Fajkuse a Víta Kremličky. Motýlova Ostrava se ve sbírce *Šílený Fridrich* (1992) proměňuje ve sběr hluků, všedních osudů a jmen, nahodilých řečí v hospodách. Správcová do básní kromě tělesné expresivity ponořuje obecnou češtinu a ve skladbě *Výmluva* (1995) objevujeme střídání prózy s veršem. Vykresluje příběh milostného citu s velkou potřebou slov i potřebou druhého. Text je založen jak na sémantické výstavbě, tak i komunikační. „Já“ se náhle dožaduje adresáta – svého „ty“. ³⁵ „*Chvilce zoufalství jsou přebíjeny vztlakem emoce, překrývající rytmus vzlyků se najednou uvolňuje do rychle se dmoucí vlny představ, dostavuje se patos i občasný sentiment, naivní obrázek, agresivní smutek... vše, neboť v tomto seberozdíravém stavu mizí hranice i hierarchie*.“³⁶ Vedle toho stojí Petr Hruška, který nemá rád velké plochy textu ani prostoru a který užívá krátký úsečný verš, jeho děje jsou mírnější. V jeho prvotině *Obývací nepokoje* (1995) se také nachází „já“, sbírá momentky z domů i hospod a poznamenává se na okraji událostí, kterým se musí vyjít vstříc. Jiří Trávniček tento krok naproti našel ve slovní hříčce, překvapivém rýmu, kterým Petr Hruška poukazuje na místo, kde se „*všednost a literatura umějí vysvětlit navzájem*“³⁷ nebo v bodu, v němž „*ze skutečnosti povstává jiskra mýtu*.“³⁸ Dalším příkladem mladého básníka osloveného realitou je Robert Fajkus, který ve své prvotině *Sivý výkřik* (1997) svět v básni proměňuje ve faktograf, tedy ve vzpomínku na cestování, návrat k místům kam patříme, na zmiňované osoby, básně jsou pro někoho věnované. Stojí před námi „zde“ upevněné v prostorových souřadnicích,

---

³³ KOŽMÍN, Zdeněk a TRÁVNIČEK, Jiří. *Na tvrdém loži z psiho vína: česká poezie od 40. let do současnosti*. Brno: Books, 1998, s. 271. ISBN 80-7242-001-1.

³⁴ Tamtéž, s. 271.

³⁵ Tamtéž, s. 272–273.

³⁶ Tamtéž, s. 272.

³⁷ Tamtéž, s. 273.

³⁸ Tamtéž, s. 273.

keré se na jedné straně nemůže stát nezávislé na tom, co se v daných souřadnicích odehrálo, na druhé straně vytváří něco, co nemá příčinu a co už není vlastně naše. Může jít o touhu, tajemství, otazníky budoucnosti, o cosi, možná i věčno. Posledním zmíněným je Vít Kremlička, jehož poezie je vztažena jak k realitě, tak k občansko-politickému angažmá. Ve sbírce *Cizrna* (1995) se svět rozpadá, chybí mu rozlišení dobra a zla, obsahuje dvojakost. Slova nahrazují postoje, naléhavost se široce rozlévá, a byť je přítomen námět i postoj, jako by se text nespojil dohromady, výrazy jsou mlhavé, nesoustředěné až patetické.³⁹

Výrazným rysem pro poezii každodennosti je tendence k volnému verši a k prozaizaci textu ve větší míře než v jiných oblastech. Stěžejní je smysl pro detail, „*obraz podávaný skromnými, syrovými tahy, nebo letmá, na první pohled nedůležitá epizoda, krátký, ale výmluvný výsek děje, útržek rozhovoru.*“⁴⁰ Skrze lidský projev v určité situaci autoři dotvářejí, načrtávají příběh a evokují, ale neodkrývají skryté významy. Realita těchto básní je otevřená, nehovorná a může zneklidňovat jak autora, tak čtenáře. Dalším charakteristickým rysem je konkretizace. Otevření konkrétního místa s celou jeho specifičností i magií, často provázené mýtotvorným gestem onoho místa, jako může být například industriální Ostrava nebo magická i apokalyptická Praha. Tato konkretizace může být provázená i časovým údajem nebo může zaznamenávat nějakou cestu. Tyto básnické deníky mohou být cestou zpřítomňovanou jako „*příběh hledání, poznání i ztrát.*“⁴¹ Jindy ustrneme v jednom bodě – v domě, bytě, ve kterém subjekt přebývá a vyčkává do chvíle, než si uvědomí smysl a směr své existence.⁴²

Ve sbírkách se objevují portréty lidí a jejich osudy, zprvu jde o někoho nenápadného, neznámého životního outsidera s ne moc výrazným osudem. Postavy jsou nenápadně svébytné a hovoří přímou řečí nebo užívají různý formulační projev. Důraz je kladen také na rodinu a rod, hlavně proto, aby byly vyřčeny nejpodstatnější hodnoty. „*Texty mají v sobě cosi sousedského, smysl pro pozornost vůči tomu, kdo se nachází vedle nás; jsou zaplněny postavami s konkrétními jmény, tvořícími jakousi „obec“, která reprezentuje autorovo vnímání existence a skládá dohromady fasetový obraz světa.*“⁴³ V poezii každodennosti se setkáváme s mezilidskými vztahy i soukromými existenciálními dramaty. Vidíme člověka ohroženého

---

³⁹ KOŽMÍN, Zdeněk a TRÁVNÍČEK, Jiří. *Na tvrdém loži z psiho vína: česká poezie od 40. let do současnosti*. Brno: Books, 1998, s. 272–273. ISBN 80-7242-001-1.

⁴⁰ HRUŠKA, Petr. Neobyčejná obyčejnost. In: ŠIDÁKOVÁ FIALOVÁ, Alena, ed. *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Praha: Academia, 2014. Literární řada, s. 58. ISBN 978-80-200-2410-7.

⁴¹ Tamtéž, s. 58.

⁴² Tamtéž, s. 58.

⁴³ Tamtéž, s. 59.

osamělostí a odosobněním, vedle něj pak naopak jiného, prožívající náhlou blízkost, mající naději či touhu po smysluplném životě. Vše se odehrává v sousedství, těsně vedle, dokonce až tam, kde vnímáme blízkost druhého, básně „*úzkostně nazírají zcizující vzdálenosti, které se náhle otevírají tam, kde by měla podle všeho existovat intimita a důvěrnost našeho soužití*“⁴⁴ a vytvářejí otázky fungujícího společného života naproti samoty a vědomí nenávratna. Intimita, důvěrný dotek a tělesnost dominují básnickému obrazu, jakoby měla sloužit jako potvrzení smysluplného života. Tělesnost předurčuje naši existenci, která přináší i hrozbu opuštěnosti, krutosti a smrti. Častým tématem je spoluprožívání bolesti druhých v nemoci nebo umírání.⁴⁵

Lyrický subjekt, dle Karla Pioreckého, nemá tak centrální pozici ve struktuře výpovědi, jelikož je překrýván osobní zkušeností a zprostředkováním vjemu. Věcně líčí, vypráví autentické svědectví a nevytváří umělou realitu, podává realitu žitou, ačkoli i ta může být ovlivněna perceptivními stereotypy. Lyrický subjekt může být typu portrétistického nebo pozorovatelského. Portrétistický typ staví do popředí figuru druhého prostřednictvím mikropříběhu. Skrze svou auditivní zkušenost zaznamenává a reprodukuje hovory lidí. Svě výpovědi portrétuje včetně řečových gest odposlouchávaných. Tento typ se objevuje v poezii Petra Motýla, Michala Šandy a Miloše Doležala. Pozorovatelský typ zdůrazňuje vizuální zkušenost. Jakožto pasivní pozorovatel, divák či voyer věci poskytuje svůj pohled a hlas.⁴⁶ Může působit jako „*archeolog rodové paměti, který se vnímáním a deskripcí konkrétních předmětností snaží překlenout časovou vzdálenost, která ho dělí od lidí, s nimiž už nemůže být v přímém kontaktu.*“⁴⁷ Zde můžeme zařadit poezii Petra Hrušky, Petra Borkovce a Pavla Kolmačky.

U mladé generace je nejrozšířenější poezie pozorovatelská či reportážní. Nabízí desítky sbírek, kde básníci vytvářejí zprávy o individuálním objevování světa. Popisuje, co se stalo dnes, včera nebo třeba v dětství. Neexistuje problémová situace a nenásleduje její řešení.⁴⁸ Ne vždy je to však dostačující, protože se básník „*potácí životem, opírá se o slova, udiveně zírání a mluví. Jako by o víc nešlo, jako by víc nebylo možné.*“⁴⁹ Říká to, co vidíme a slyšíme všichni

---

⁴⁴ HRUŠKA, Petr. Neobyčejná obyčejnost. In: ŠIDÁKOVÁ FIALOVÁ, Alena, ed. *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Praha: Academia, 2014. Literární řada, s. 59. ISBN 978-80-200-2410-7.

⁴⁵ Tamtéž, s. 57–60.

⁴⁶ PIORECKÝ, Karel. *Česká poezie v postmoderní situaci*. Praha: Academia, 2011. Literární řada. ISBN 978-80-200-1960-8, s. 259–260.

⁴⁷ Tamtéž, s. 260.

⁴⁸ BÍLEK, Petr A.. *"Generace" osamělých běžců*. Praha: Československý spisovatel, 1991, s. 90–93. ISBN 80-202-0263-3.

⁴⁹ Tamtéž, s. 92.

a snaží se nás přesvědčit, že i on je smrtelník a má stejné problémy jako ostatní. Básník se stává svědkem se zúženým postojem, tedy sleduje, poté vypráví, situaci nehodnotí a nevnáší vlastní názor, i přes to, že má svá trápení. „*Toto je poezie bez místa i času vzniku, poezie nadčasová v tom smyslu, že zřejmě nikdy nepřijde čas, v němž bude člověk pociťovat svou existenci tak bezproblémově, jako se mu to snaží vsugerovat právě tento typ poezie.*“⁵⁰ Básník je tady od toho, aby recitoval obrázky reality a restauroval skutečnost. Účastní se, nechce být v rozporu a je „*divákem setrvalého stavu, který je pro něho vlastně ideálem,*“⁵¹ nachází se v kultivované bezproblémovosti bez společenské konkrétnosti a kritičnosti.

Vedle reportážní poezie stojí v těsné blízkosti poezie deníčková. Ta s sebou nese popisy, ale také pocity a snímky z epizod rodinných nebo třeba milostných. Lyrické „já“ vše za textem pozoruje a prožívá, může se rozplývat i být zaskočeno. Autor skrze báseň rozevře své nitro a nechá v sobě číst. Rozhodně si je vědom toho, že tento odvážný krok, kdy prostírá před čtenáře jeho lásku, rodinu, vnímání jeho světa, směřuje k potvrzení jeho vlastního bytí. Nacházíme odpovědi na otázky jak a jaký autor. Nedozvíme se ale proč se takto děje. Básnický rám jeho prožitku však ještě neznamená, že vzniká skutečná poezie, že jde o umění.⁵² Důležitou částí je „*promluvu stylizovat a významově prohlubovat, vyplývání veškeré energie na uspořádání „reality“ v básni tak, aby se vytvořil prostor pro pointu, která vše řekne naplno, ale nic nezmění na jednorozměrnosti básně.*“⁵³ Popisovat realitu okolo nebo psát básně o tom, jak vznikají básně, mohou téměř všichni, proto je tento druh poezie v mladé generaci tak rozšířený, ale vytvořit báseň, která nebude podprůměrná a která bude básní, není tak lehké.

---

⁵⁰ BÍLEK, Petr A.. *"Generace" osamělých běžců*. Praha: Československý spisovatel, 1991, s. 92. ISBN 80-202-0263-3.

⁵¹ Tamtéž, s. 93.

⁵² Tamtéž, s. 93–98.

⁵³ Tamtéž, s. 96.

3 Petr Hruška

3.1 Osobnost

Petr Hruška se narodil 7. 6. 1964 v Ostravě. Jeho matka byla zdravotní sestra a otec inženýr v chemickém průmyslu. Po studiích na gymnáziu v Ostravě vystudoval obor úprava nerostných surovin, specializace úprava vod na Vysoké škole báňské, posléze mezi léty 1990–1994 českou literaturu a literární vědu na Filozofické fakultě Ostravské univerzity v Ostravě a doktorské studium na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Pracuje jako odborný pracovník v oddělení pro výzkum literatury 20. století v Ústavu pro českou literaturu AV ČR.⁵⁴ Vyučoval českou literaturu na Masarykově univerzitě v Brně, Filozofické fakultě Ostravské univerzity v Ostravě a nyní vyučuje českou literaturu na Slezské univerzitě v Opavě.⁵⁵ Od dob svých studií publikuje poezii, literárněhistorické články a literární kritiku v různých časopisech jako jsou *Tvar*, *Host*, *Literární noviny*, *Souvislosti*, *Weles*, *Psí víno*, *Slovenská literatura*, *Protimluv*, aj. Mimo to spolupracoval s rozhlasovou stanicí Vltava, vystupoval v kabaretech Jiřího Surůvky, organizoval Literární harendy, improvizované literární, text-appelové a happeningové večery, u kterých nikdy nikdo nevěděl, jak se vyvrbí. Mezi jeho prózy, které jsou kratší, patří deníková sbírka *Jedna věta* (2015) nebo soubor textů *V závalu* (2020). Mimo to je autorem esejí, úvah, monografií, jako jsou monografie o básnících Karlu Šiktancovi *Někde tady* (2010) a Ivanu Wernischovi *Daleko do ničeho* (2019), divadelních scénářů, jako například *Průběžná O(s)trava krve*, nebo edičně připravil k vydání sebrané dílo Jana Balabána nebo soubor veršů Ivana Martina Jirouse *Magorova mystická růže*. Obdržel Drážďanskou cenou lyriky, Cenu Jana Skácela (2013) a Státní cenu za literaturu (2009).⁵⁶

3.2 Básnická tvorba

Petr Hruška vyrůstal mezi horníky, v každodenním životě se potkával s lidmi, kteří se chovali divoce, expresivně. Na denním pořádku byly v poliklinice, kde pracovala matka, vykopnuté dveře nebo nadávky. Ve své básni *Moje matka* přímo toto prostředí popisuje:

---

⁵⁴ PIORECKÝ, Karel. *Slovník české literatury po roce 1945: Petr Hruška*. [online]. Ústav pro českou literaturu AV ČR, 2011, 2007 [cit. 2022-11-02].

Dostupné z: <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=1361>

⁵⁵ Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.: *Mgr. Ing. Petr Hruška, Ph.D.* [online]. Internet archive, 2017 [cit. 2022-11-02]. Dostupné z: <http://www.ucl.cas.cz/cs/pracovnici/vyzkumni-pracovnici/150-hruska-petr>

⁵⁶ *Host: Petr Hruška* [online]. HOST — vydavatelství, s. r. o., 2018 [cit. 2022-11-02]. Dostupné z: <https://www.hostbrno.cz/hruska-petr/>

„*MOJE MATKA Na krev se vždycky dívala / opatrně. / Ne, neubíhala pohledem, / ale ani nepřihlíďala, / zvědavě nebo věcně. / Lidi stáli na linu a drželi si ruce, / seděli na lehátku, / někde to teklo / a moje matka to otírala*“⁵⁷ Setkával se s lidským neštěstím, s únavou, ošuntělostí, opilostí a často i se zlomeností lidí, a to v celé své ostravské tmavosti od uhelného kalu a mouru. Ostrava jako místo práce s vidinami výdělků a lepších zítřků někde na lepším místě, což se mnohdy vůbec nepodařilo, jelikož lidi pohltila právě těžká dřina a kouř místních putyk, které rozpustily peníze. Neustálá práce a prostředí ostravských hospod.⁵⁸ V devadesátých letech, když v Ostravě studoval, byla pomalu rušena těžba uhlí a Ostrava flirtovala s myšlenkou, kde sama sebe viděla jako moderní, světovou, prostě jinou. Působilo to mnohdy groteskně, vidět zuboženou a vyčerpanou Ostravu v jiném světle.⁵⁹

Sám Petr Hruška o své tvorbě tvrdí, že k psaní básní nepoužívá vědomě žádný předem určený postup, ale ke svým cílům dochází během samotného psaní.⁶⁰ Píše tak, jak „*zobák verše narostl*“⁶¹, což je podle Petra Hrušky důležitá a nepostradatelná podmínka pro zrod básně. Nemůžeme v tomto smyslu hovořit o surrealismu, ale o jakémsi bouření slov, kdy báseň vzniká během procesu, v němž sama prozrazuje skryté významy a souvislosti. Autor věří v imaginativní prostor zkušenosti a tak jak je „*přesvědčen o významnosti a nezanedbatelnosti smyslového světa*“, stejně je i „*přesvědčen, že v něm existují stopy a znamení odkazující mimo něj*.“⁶² Skutečnou poezií jsme až vzrušujícím způsobem vržení do skutečnosti, která nás nemá uchlácholit a dopřát nám odpočinek od světa, ale naopak nás rozechvěje, rozhodí, rozruší a probudí naši pozornost. Básně jsou tajemné, vyžadují čas a „*hroznou, mučivou pomalost. Pomalost trpělivého čtení či psaní, poslouchání a mlčení, chuť vracet se, odkládat, zapomínat a opět se rozpomínat, trpělivost nechat věci být, když k nám nemluví, a čekat, že můžou promluvit jindy, napanikařit, když nerozumíme, dokonce nalézat jistou „radost zmatku“ z toho,*

---

⁵⁷ HRUŠKA, Petr. *Auta vjíždějí do lodí*. Brno: Host, 2007. ReX, s. 57. ISBN 978-80-7294-253-4.

⁵⁸ *Paměť národa: Ing., Ph.D. Petr Hruška* [online]. Paměť národa, 2022 [cit. 2022-11-02]. Dostupné z: <https://www.pametnaroda.cz/cs/hruska-petr-1964>

⁵⁹ A2: *Poezie – veskrze nespolehlivá hodnota s Petrem Hruškou o lípách, autech a lodích*. ANDREAS, Petr. Praha: Kulturní týdeník A2, 2008. ISSN 1803-6635. Dostupné také z: <https://www.advojka.cz/archiv/2008/14/poezie-veskrze-nespolehliva-hodnota>

⁶⁰ Tamtéž.

⁶¹ Tamtéž.

⁶² Tamtéž.

že nerozumíme.“⁶³ Poezie by se měla podle Petra Hrušky stát nějakým divným nečekaným zjevením. Má nás uchvátit a my máme být životem drsně vrženi do básně.⁶⁴

Ve své první básnické sbírce *Obývací pokoje* (1995) se propracovává k poetice věčnosti, civilnosti, strohému minimalismu. Petr Hruška se v této sbírce pokouší uchopit básnické slovo, dokonce až jazykově experimentuje. Další sbírkou jsou *Měsíce* (1998). Zde Petr Hruška „přichází s jasnou vizí poezie založené na důvěře v bezprostřednost smyslových (zejména vizuálních) perceptů, na lyrických pozorováních zdánlivě apoetického mikrosvěta rodiny, bytu a věcí, které ho naplňují. Akcent na vnímání statických předmětností zde vede až k anulování, „zvěcnění“ času, resp. k jeho vytěsnění z imaginární reality básně.“⁶⁵

Stejný nádech má i následující sbírka, a to *Vždycky se ty dveře zavíraly* (2002). Na přebalu sbírky jsou napsány slova Jana Balabána a ten říká, že se před námi otevírají otázky, proč najednou jsou veřejné dveře otevřeny. Šlo o vítr, horko, zimu nebo co to způsobilo? Sbíрка nabízí mnoho otázek. Všechny věci mohou klidně zůstat bez povšimnutí tam, kde jsou, a svět může být zcela normální.⁶⁶ Na závěr říká, že „báseň Petra Hrušky je však nenadálým otevřením dveří do světa, který důvěrně známe, a přes to nad ním stojíme v ustrnutí. Nic se tu vlastně nezměnilo, jenom se všechno stalo skutečným.“⁶⁷

Následující sbírka *Auta vjíždějí do lodí* (2007) je rozdělena, po úvodní promluvě s názvem *Neznámé usilování lidí*, do čtyř oddílů – *V prudké blízkosti*, *Nocovina*, *Ruce v krmítku* a *Neznámé úsilí*. Autor dává přednost městskému exteriéru před dosavadní intimitou bytu. Jeho soustředění a citlivost k zdánlivě nepodstatným detailům navyšuje o dynamiku zobrazovaného a zároveň zesílil jazykový výraz. Jan Štolba uvádí, že součástí sbírky jsou básníkovy „křehké soukromé epifanie, ostře zahlédnuté situace a chvíle s přesahem i zázračnému. Hrušku přitahují všední „bezcestí“, kdy se věci zvláště zadrhnou, přesmyknou a svět odhalí své další, dosud neznámé souřadnice.“⁶⁸ Oproti předchozím sbírkám je svět v básních drsnější, brutálnější, daleko nejistější, je bezohledný, bezedně plní prostor kolem sám sebou a básník s ním pomalu

---

⁶³ A2: *Poezie – veskrze nespolehlivá hodnota s Petrem Hruškou o lípách, autech a lodích*. ANDREAS, Petr. Praha: Kulturní týdeník A2, 2008. ISSN 1803-6635. Dostupné také z: <https://www.advojka.cz/archiv/2008/14/poezie-veskrze-nespolehliva-hodnota>

⁶⁴ *Český rozhlas: Petr Hruška: Poezie není zdobení života* [online]. FALTÝNEK, Lukáš. Radio Prague International, 2007 [cit. 2022-11-04]. Dostupné z: <https://cesky.radio.cz/petr-hruska-poezie-neni-zdobení-zivota-8607666>

⁶⁵ PIORECKÝ, Karel. *Slovník české literatury po roce 1945: Petr Hruška*. [online]. Ústav pro českou literaturu AV ČR, 2011, 2007 [cit. 2022-11-02].

Dostupné z: <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=1361>

⁶⁶ HRUŠKA, Petr. *Vždycky se ty dveře zavíraly*. Brno: Host, 2002. Edice poesie (Host). ISBN 80-7294-065-1.

⁶⁷ Tamtéž.

⁶⁸ HRUŠKA, Petr. *Auta vjíždějí do lodí*. Brno: Host, 2007. ReX. ISBN 978-80-7294-253-4.

ztrácí trpělivost. I přesto zde nacházíme známé motivy, jako jsou domov, kabina automobilu nebo Adam, první i poslední člověk, který se marně všemu pořád od znovu učí.⁶⁹

V pořadí pátá básnická sbírka Petra Hrušky *Darmata* vyšla v roce 2012. Za sbírku *Darmata* získal autor Státní cenu za literaturu a byla nominována na cenu Magnezia litera. Název působí jako přesmyčka, avšak tento název spíše vystihuje obecný princip poezie a snaží se rozeznávat významy v jazyce. Může skrývat slova jako dramata, šachový mat nebo třeba darmo.⁷⁰ Název sbírky najdeme i v básni *Chlapče*: „Dneska u řeky / řval jsi něco na mě / přes kalné peřeje / a nebylo ti rozumět, / znělo to jako // Darmata! / Ochcaná dramata! // Řeka byla strašně dlouhá, / řval jsi na mě, / chlapče, / mával nahnílou větví / a oči jsi měl doširoka otevřené. / Jako úvěr.“⁷¹ V básni promlouvá přes řeku otec se synem. Jde zde o jakousi vypjatou situaci, spoluúčast obou, otce i syna, na stejném okamžiku, i když si v ten moment nerozumí ani slovo. Sbíрка je složena z převážně krátkých básní, až na pár výjimek, což je způsobeno tím, že autor „psal v těžké osobní době a o těžkých věcech a k tomu se člověk potřebuje vždy více nadechnout. A pak i výdech je poněkud delší.“⁷² Všechny básně nesou název, až na čtyři básně označenými třemi tečkami. První báseň *Pořádného tuňáka* je věnována Janu Balabánovi. Petr Hruška o své sbírce řekl, že „právě komunikace, jazyk promluv a domluv“⁷³ je jedním z návratných témat, které se v jeho sbírce objevují. Zachycuje „samou námahu promlouvání, do kterého vstupuje stejně tak drahé ticho kolem nás a v nás, jakož i ta spousta roztodivných lomožů a hluků, povyk a proudy řeči i pařeči. V tom všem se objevují docela podstatné obrazy naší komunikace, její tíže, vykloubenosti, deformovanosti i nechtěné krásy.“⁷⁴ Častokrát se setkáme v básních s neklidem, který má vlastní pomalost, váhu a zařatost, své hrany, jak se ke sbírce vyjádřil Jan Štolba na přebalu sbírky. Hrany světa dřou, těžknou, tlačí a vrývají se pod kůži, občas jej nepoznáváme a my tím světem i přes to musíme projít s vlastním palivem, které nás bude popohánět. Světem zvaným Ostrava.⁷⁵ V básni *Chlapče* se píše: „Ještě počkej, / teď kouř z ranní kantýny / stoupá do zmateného pruhu slunce / a mění se / v oranžový kouř“⁷⁶, což může působit jako „drzost či ignorace, zvláště když básník má mít na všechno sto sedm

⁶⁹ HRUŠKA, Petr. *Auta vyjíždějí do lodí*. Brno: Host, 2007. ReX. ISBN 978-80-7294-253-4.

⁷⁰ *Český rozhlas: Petr Hruška: poezie a „Nedělní chvilka poezie“ jsou dvě různé věci* [online]. PANCÍŘ, Tomáš. Radio Prague International, 2021 [cit. 2022-11-04]. Dostupné z: <https://cesky.radio.cz/ceske-knihy-ktere-musite-znat-8508847/25>

⁷¹ HRUŠKA, Petr. *Darmata*. Brno: Host, 2012. ReX, s. 12. ISBN 978-80-7294-680-8.

⁷² *Vital: Petr Hruška – Právě jsme minuli tajemství* [online]. CHROBÁK, Jakub. 2012 [cit. 2022-11-04]. Dostupné z: <https://vitalplus.org/petr-hruska-prave-jsme-minuli-tajemstvi/>

⁷³ Tamtéž.

⁷⁴ Tamtéž.

⁷⁵ HRUŠKA, Petr. *Darmata*. Brno: Host, 2012. ReX. ISBN 978-80-7294-680-8.

⁷⁶ Tamtéž, s. 11.

synonym. Ale právě to trvání na slově kouř mohlo tady zdůraznit, jak nepatrný je posun událostí – kouř zůstává kouřem, jenom je na vteřinu prosvícen, protože se tam zešikma dere ranní slunce, jinak vše zůstává nebezpečně při starém“⁷⁷ Petr Hruška vysvětluje, že „na to, abys ten drobný, nicotný, ale stejně možná důležitý posun zachytil v oné nenápadné maličkosti, musíš dvakrát použít stejné slovo, jen jednou opatřené přídavným jménem. Možná, že jenom v takových nuancích se rozlišuje celý náš svět, že jen takové nepatrné změny a posuny v našich životech jsou nakonec podstatné a rozhodují o celkových jeho tvarech...“⁷⁸ Podobné opakování nalézáme ve všech jeho sbírkách.

Předposlední doposud vydanou básnickou sbírkou je sbírka *Nevlastní* z roku 2017. Sbíрка je rozdělena do dvou částí, a to na oddíl *Nedokončená ruka* se sedmnácti básněmi a *Hadry a drát* s básněmi osmnácti. Sbíрка je oproti předešlým drsnější a syrovější. Básně jsou „prodloužení stínů, které v těch básních asi mají tmavší barvu a jsou delší.“⁷⁹ Do oči bijící je postava Adama, postava možná brána za nevlastního syna. Petr Hruška uvedl, že je Adam zjevení, že je jakousi postavou, která se mu do textů sama dostala před třiceti lety, aniž by se ptal, zdali může. Básník jej nevyhnal a nechal text točit kolem něj. Jde o samostatnou sbírku, kde je Adam základní klenbou, s některými básněmi ze sbírky se setkáváme již v předchozích sbírkách. Stojí před námi člověk, který je vybaven ohromnou škálou hendikepů stojící před světem a který si při všem tom plynutí a navzdory prázdnotám a děsivostem zachovává pozitivní mysl. Je drzý, jindy samotný a opuštěný, nevzdává se, není rezignovaný a je vtahován do dění tohoto světa. Adam není žádný ubožáček, byl vstrčen do světa, jak my ostatní a dělá vše proto, aby vešel do života někoho jiného, což je jasným motivem naděje.⁸⁰ Báseň *Štěkot*: „Matka se dívá, / jak syn napodobuje retriřra. / On má sedmadvacet, / ona pětačtyřicet, / oba na světě až po uši. / Zkusili ledacos, / většinou přes inzeráty a přes doktory. / Oba patrně věřící. / Oba pravidelně v tom nonstopu, / skuteční jako hák / krásy. / Syn zapřený o stůl, / matka nehybně naslouchající, / kam až tu doléhá / štěkot retriřra.“⁸¹ je typickou ukázkou každodennosti. Můžeme vidět matku se synem, který je nemocný. Matka je stále v naději, že

---

⁷⁷ Vital: Petr Hruška – Právě jsme minuli tajemství [online]. CHROBÁK, Jakub. 2012 [cit. 2022-11-04]. Dostupné z: <https://vitalplus.org/petr-hruska-prave-jsme-minuli-tajemstvi/>

⁷⁸ Tamtéž.

⁷⁹ DEMELOVÁ, Karolína a Jonáš ZBOŘIL. Český rozhlas: Moje psaní zesmutnělo a zdrsnelo, říká Petr Hruška. *Básně o Adamovi v sobě ale mají i naději* [online]. Český rozhlas, 2017 [cit. 2022-11-09]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/moje-psani-zesmutnelo-a-zdrsnelo-rika-petr-hruska-basne-o-adamovi-v-sobe-ale-5963524>

⁸⁰ Tamtéž.

⁸¹ HRUŠKA, Petr. *Nevlastní*. Praha: Argo, 2017, s. 41. ISBN 978-80-257-2143-8.

něco pomůže vyřešit neutichající situaci, že doktoři nebo zázrak pomohou synově nemoci. Nemoc syna a péče matky je realitou, která zrovna je.

Poslední sbírkou Petra Hrušky je *Nikde není řečeno* (2019). Po úvodní stejnojmenné básni následuje pět oddílů, do kterých je sbírka členěna – *Kolečko mrkve, Všechno se děje na lodi Vteřina světa, Volání* a *Zbytek řádků zničen*. Celou sbírku uvádí báseň složená ze sedmi částí se stejnojmenným názvem *Nikde není řečeno*. Ve sbírce je dvojí linie, „v jedné trvají obrazy a záznamy každodennosti ve své zraňující i zranitelné podobě, v druhé se ocitáme v zajetí dávných časů, v sugesci hliněných tabulek.“⁸² V básních se ocitáme v realitě, v přítomném okamžiku. A i když se odpoutáváme od Ostravského prostoru, stále zůstáváme před doslovným prostíráním skutečnosti. Takovou básní je i báseň *Ocitání*: „*Rorýs, / ale obloha jako by ho vracela, / je žlutá, / tlačí dolů. / Několik lidí s náradím / postává okolo vozu. / Velká cedule se vzdáleností / do nejbližší tančírny. / Směšná námaha ve slově tančírna. / Vysoká stébla u železných nohou. / Ocitáme se na tomto nebo jiném místě / napůl neznámou vůli cesty. / Ocitání - / naše pozdní společná řeč.*“⁸³ Žlutá obloha může značit stmívající se letní den. Rorýs, pták, který si staví hnízda ve vysokých budovách a téměř vždy létá ve vzduchu, i jeho přicházející večer vyhání z nebe. Cedule s nápisem tančírny, která bude nejspíše blízko, lidé s náradím a železné nohy jako konstrukce nás situují do prostředí města. Ocitáme se zde v tuto chvíli.

---

⁸² MÁLKOVÁ, Iva. Ostravan: *Nikde není řečeno*. Zamyšlení po prvním přečtení nové sbírky Petra Hrušky [online]. Ostravan, 2019 [cit. 2022-11-09]. Dostupné z: <https://www.ostravan.cz/54837/nikde-neni-receno-zamysleni-po-prvnim-precteni-nove-sbirky-petra-hrusky/>

⁸³ HRUŠKA, Petr. *Nikde není řečeno*. Brno: Host, 2019. ISBN 978-80-7577-620-4, s. 41.

4 Jakub Chrobák

4.1 Osobnost

Literární teoretik, spisovatel, redaktor, recenzent, publicista, herec a učitel Jakub Chrobák se narodil 16. 9. 1974 ve Vsetíně. Zde také vystudoval gymnázium, posléze pokračoval ve studiích bohemistiky na Filozofické fakultě Ostravské univerzity, kde úspěšně dokončil doktorské studium. Nyní žije v Lužné na Valašsku.⁸⁴ Valašsko pro něj není jen místo, ale také určitý způsob dýchání a horizont uvědomění si, jaký je člověk mrňavý oproti poezii, lásce, zemi, Pánubohu.⁸⁵ Vyučuje na Slezské univerzitě v Opavě současnou českou literaturu, českou literaturu 19. století, 2. poloviny 20. století a literární kritiku.⁸⁶ Mimo to vede literární semináře a semináře tvůrčího psaní a žurnalistiky na Střední škole Kostka ve Vsetíně. V rámci literární praxe se zabýval dílem Bohumila Hrabala, převážně jeho básněmi a jeho ranou tvorbou, což částečně ovlivnilo také jeho vlastní tvorbu.⁸⁷ Sám Jakub Chrobák se přiznal, že jej Bohumil Hrabal oslovil především románem *Příliš hlučná samota*, který zdobí jeho knihovnu. Od této knihy to byl už jen krok k tomu, aby se začal zajímat o Hrabalovo dílo, o jeho schopnost vytvořit každodenní řeč u stolu, v kavárně, ve fabrice, kdekoliv.⁸⁸ Kromě díla Bohumila Hrabala na Jakuba Chrobáka dýchly básnické texty Jana Skácela.⁸⁹ Od 90. let 20. století se věnuje recenzní činnosti a vydává vlastní poezii, a to převážně v časopisech *Tvar*, *Host*, *Literárních novinách*, *Aluzi*, v revue *Protimluv*. Stal se zakládajícím členem a redaktorem časopisu *Texty*. Společně s Vitem Slívou v roce 2016 vydávají sborník *Nejlepší české básně 2016*, uznávanou i diskutovanou ročenku. Kulturně je činný, mimo své básnické sbírky, redaktorskou a recenzní činností, je také textařem a muzikantem rockové skupiny Ležerně a vleže. Můžete jej také znát z ostravského Absintového klubu Les a z jeho pořadu Na posedu. Hrál v muzikálu *Slávek Novák aneb Příběh opravdového herce, který se skutečně stal* a dokonce hrál také part démona Petra Bezruče v rámci scénického čtení hry *Bezruč?!* Jana Balabána

---

⁸⁴ *Osobnosti Valašska: Jakub Chrobák* [online]. Masarykova veřejná knihovna Vsetín, 2022 [cit. 2022-04-16]. Dostupné z: <https://www.osobnostivalasska.cz/osobnost/jakub-chrobak/>

⁸⁵ LUKÁŠ, Martin. *A2: Bolet to musí obě strany* [online]. In: 6/2022. A2 kulturní čtrnáctideník, 2022 [cit. 2022-04-18]. ISSN 1803-663. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2022/6/bolet-to-musi-obe-strany>

⁸⁶ *Jakub Chrobák. Bohemistika.fpf.slu.cz* [online]. Ústav bohemistiky a knihovnictví FPF Slezské univerzity v Opavě [cit. 2022-04-16]. Dostupné z: http://bohemistika.fpf.slu.cz/?page_id=93

⁸⁷ *Osobnosti Valašska: Jakub Chrobák* [online]. Masarykova veřejná knihovna Vsetín, 2022 [cit. 2022-04-16]. Dostupné z: <https://www.osobnostivalasska.cz/osobnost/jakub-chrobak/>

⁸⁸ KŮS, Martin. *Slezská univerzita: S Jakubem Chrobákem o učitelství, poezii i životě* [online]. Slezská univerzita v Opavě, 2020 [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: <https://www.slu.cz/slu/cz/aktuality/1/639>

⁸⁹ *Osobnosti Valašska: Jakub Chrobák* [online]. Masarykova veřejná knihovna Vsetín, 2022 [cit. 2022-04-16]. Dostupné z: <https://www.osobnostivalasska.cz/osobnost/jakub-chrobak/>

a Ivana Motýla.⁹⁰ V nynější době pravidelně vysílá každou neděli na ostravském internetovém Rádiu Les, kde je dramaturgem a moderátorem.⁹¹

4.2 Básnická tvorba

Básník, dle slov Jakuba Chrobáka, může být ten, kdo prostě ve světě jen bydlí a má silnější a intenzivnější vnímání tohoto světa, nemusí to být zrovna tvůrce veršů. Ve své tvorbě se snaží zachytit rozjitření světa, jež je důležité a stěžejní pro jeho životní situaci a které může být podstatné i pro někoho jiného. Básníková inspirace k němu přichází sama, svět okolo jej občas dojíhá, jindy zase šťve, svět k němu promlouvá a nabízí inspiraci, která k němu přichází.⁹² „*Jakmile tuto „inspiraci“ zapíše, pak má k dispozici jakousi surovinu složenou ze slov, zvuků, situací, no a tu potom v poměrně velkém soustředění skládá a modeluje do tvaru, který se mu zdá, že odpovídá tomu konkrétnímu vzrušení. To je nejčastější typ, jak u mě básně vznikají,*“⁹³ řekl Jakub Chrobák. Básník má cit pro to, že dokáže ze společenské atmosféry vnímat signály, kterých se ostatní bojí třeba jen dotknout, které můžou vyznívat i jako děsy běsy nebo jako nesmírně krásné obrazy, který jen tyto signály světa přetlumočí do srozumitelné lidské řeči. Ovšem existují i tací, co dokáží tyto signály přehlušit a zadusat struskou každodennosti, místo aby jí nenápadně dodali smysl.⁹⁴

Svou první básnickou sbírku *Až dopiju zaplatím* vydává roku 2003. Je rozčleněna do čtyř oddílů – *Vzpomínky, Andrejce, Děda a Konstanty*. Báseň *Verše* věnuje Františku Halasovi, báseň *Noci, noci, básnické noci!* Bohumilu Hrabalovi a celý jeden oddíl a báseň *Děda Andrejce*. Petr Hruška vidí v této sbírce a v následujících *Adresách* to, že nás Jakub Chrobák seznamuje s nejužším okruhem rodiny, nemá strach a představuje nám své blízké a skrze ně sděluje ty nejpodstatnější hodnoty.⁹⁵ V úvodu knihy nacházíme slova: „*u králíka / je těžké věřit v tebe, / říkám si: ještě ne, bože, / je toto etika?*“⁹⁶, v nichž můžeme vidět pochyby v mravy, prvky víry,

⁹⁰ *Osobnosti Valašska: Jakub Chrobák* [online]. Masarykova veřejná knihovna Vsetín, 2022 [cit. 2022-04-16]. Dostupné z: <https://www.osobnostivalasska.cz/osobnost/jakub-chrobak/>

⁹¹ *Rádio Les: Obora pro vaši duši* [online]. 2022 [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <https://radioles.cz/>

⁹² KŮS, Martin. *Slezská univerzita: S Jakubem Chrobákem o učitelství, poezii i životě* [online]. Slezská univerzita v Opavě, 2020 [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: <https://www.slu.cz/slu/cz/aktuality/1/639>

⁹³ Tamtéž.

⁹⁴ LUKÁŠ, Martin. *A2: Bolet to musí obě strany* [online]. In: 6/2022. A2 kulturní čtrnáctideník, 2022 [cit. 2022-04-18]. ISSN 1803-663. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2022/6/bolet-to-musi-obe-strany>

⁹⁵ ŠIDÁKOVÁ FIALOVÁ, Alena, ed. *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Praha: Academia, 2014. Literární řada, s. 59. ISBN 978-80-200-2410-7.

⁹⁶ CHROBÁK, Jakub. *Jak prázdné kolo, po ráfku*. Ilustroval Marek PRAŽÁK. Vsetín: Malina, 2014, s. 9. ISBN 978-80-904983-6-5.

oslovování Boha a popisované místo, hospodu U Králíka. Tyto silně graficky znázorněné myšlenky či básně, které však nejsou v obsahu řazeny k básním této sbírky, nacházíme ve sbírce ještě šestkrát. Všechny zvýrazňují hlavní pohnutky a tvoří básním určitý rámec. Stěžejní báseň sbírky je poslední báseň označena dvěma hvězdičkami. „** *Zatímco země chlad svůj zvedá / A poslední list do úplna zbývá, / Čas, bezlistnatá větev křivá, / raracha do tmy vrývá. // Napřesrok, / až poslední list zetlí, / optám se, proč se pentlí / smrtka do hněda.*“⁹⁷ Přichází pochmurná zima, tedy čas, kdy s chladem přichází dlouhé tmavé noci a prostor na pochmurné myšlenky, byť na smrt, jako koloběh života. Čas je prostý, proto ta bez listnatá větev, která je pro každého jinak zakřivená, jinak dlouhá a ta, která ovlivňuje všechno. Zároveň zde vidíme strach, zcela nahý a přirozený. Zeptá až další rok, protože to chce vědět, ale raději ne hned. Proč se smrt obléká do hnědé a ne do jiné barvy? Hnědá jako barva jemnosti a oddanosti, možná jako jistá, realistická, také mlčenlivá barva, na druhé straně mi připomíná domov, tradici a barvu přírody, tu, která je prostá a všude kolem nás, barva stromů, kořenů a pevné půdy pod nohama. I hnědá může být barvou všednosti, tak jako čas, smrt a prostor kolem nás.

Další sbírkou tohoto autora jsou *Adresy* (2010). Celá sbírka je taktéž rozdělena do čtyř částí, které jsou označeny písmeny a) – d). V prvních třech blocích je po sedmi básních, v posledním šest. Nachází se zde básně věnované babičce, Petru Hruškovi, Janu Heczskovi, Daliboru Malinovi, Mojmíru Trávníčkovi, Karlu Šichtancovi a Janu Balabánovi, Andrejce. Na přebalu knihy jsou vytištěny slova Petra Hrušky reagující na verše z básně *Večer*: „*Voníš dřevem, / říkáš. / A to stačí. Opravdu. / Pořád to stačí. Nedělat / svůj svět větší než je. / Dosáhnout na něj / náručí. A vykašlat se / na to, že „literatura je v krizi“.* /Jo.“⁹⁸ A o tom vlastně je celá sbírka. Vykašlat se na celý svět a být ve středu svého světa, který pohladí. Celé *Adresy* jistým způsobem hřejí, jsou protkaný láskou, hezkým slovem, přírodou, ve které zvládneme relaxovat, pohodou a objetím. Vidím zde převážně motiv hřejivého rodinného pouta a také víru.

V pořadí třetí Chrobákova sbírka nese název *Jak prázdné kolo, po ráfku* (2014). Kniha obsahuje dvacet devět básní a sedm básní neřazených, všechny jsou pojmenovány až na tři označeny třemi křížky a jednu označenou třemi tečkami. Některé jsou věnované Andrejce, Čudlovi, Pavlu Kotrlovi, Ivanu Motýlovi, J. B. a P. H. a opět Petrovi. Když se zamyslíme nad názvem a i nad stejnojmennou básní: „*JAK PRÁZDNÉ KOLO, PO RÁFKU Jak prázdné kolo, po ráfku. / Pro smích těm z velkých domů, / co za účelem nových domů / pletou ti ohlávku. //*

⁹⁷ CHROBÁK, Jakub. *Až dopiju, tak zaplatím*. Vsetín: Malina, 2003, s. 49. ISBN 80-903010-3-7.

⁹⁸ CHROBÁK, Jakub. *Adresy*. Vsetín: Malina, 2010. ISBN 978-80-903890-4-5.

A chlad / do zad. / Jak z nebe / urval se kus měsíce. // Na cestě myš – / vidíš sebe: / prázdné kolo, po ráfku.“⁹⁹, vystihneme ráz a tón, kterým se budeme při čtení trefně umístěných slov ubírat. Jak zní prázdné kolo a ráfek narážející na chodník okolo velkých plotů, jak se jeho nevyhnutelný zvuk odráží od stěn velkých domů, jak jen projít tise a nenápadně? Nejde to. Každý se ohlédne, co tam děláme a v jak zoufalém stavu pokračujeme ve své cestě. Kam až se dá dojet po ráfku? Moc daleko ne. Sbíрка se dívá podobným směrem, existuje tady a teď, i když jsme zoufalí, sami a momentálně vlastně bezmocní. Sbíрка obsahuje pocity pochybností o pravdivosti svého smyslového vnímání a poznání světa okolo, o pravdivosti své víry, ale to patří také do každodennosti nás všech. Skepse doprovázena smutkem a přemýšlením, zdali má cenu z toho vylézt ven, a to vše ve své strohosti. Město, Praha, Ostrava, hospodské pajzly, chlad v zádech a vulgární vyjadřování stojí v protikladu k přírodě, rodině, lásce, domovu, přátelům a slunci. Ráfek a kolo se dá přece lehce opravit, chce to jen snahu. Chce to naději, kterou můžeme spatřit právě v niternostech autora, do kterých nás po krůčcích pouští.

Imrvéře... (2017) je čtvrtá Chrobákova sbíрка, jež vyšla v roce 2017 a jejíž název je zakončen čtyřmi tečkami. Čtyři tečky, protože chtěl autor zesílit neustále trvání, tři tečky nebyly pro tento důraz dost, neoznačovaly to, co trvá neustále, simultánně, byly jen něčím nedořečeným. Značí tedy něco přeplněné, to, co je pořád dokola, něco furt.¹⁰⁰ Jakub Chrobák se snažil nastínit svět v jeho pravé tváři, ne nablýskaně, snažil se na něj nahlížet zespodu, tak aby nastínil jeho hodnoty.¹⁰¹ Sbíрка je členěna do třech částí, a to *Hospody, Blízkosti, Středy a okraje*. Na úvodu sbířky stojí toto: „*Stáni, Přemkovi, Lesu, / podzemí, / protože všude tady / je svět natrvalo obnažený. / Imrvéře, nafurt, pořád a napořád.*“¹⁰² Všechna tato slova, nám už před čtením sbířky napovídají, kde se básně budou odehrávat. Všude tam, kde je svět obnažený, tam, kam se každý z nás může dostat, tam kde je svět zranitelný. Všude tady můžeme zachytit lidské pocity, momenty, situace, všednost. Co se týče celistvosti sbířky, oproti předchozím Chrobákovým básnickým sbířkám, nám může *Imrvéře....* připadat přímočará, křičící, avšak zároveň to nemyslí zle. Pokládáme si otázku, kde tedy je smysl lidské existence, kde je správný směr? Na přebalu knihy a v třetím oddíle je báseň *Před čtyřiceti rokama*, která končí slovy:

---

⁹⁹ CHROBÁK, Jakub. *Jak prázdné kolo, po ráfku*. Ilustroval Marek PRAŽÁK. Vsetín: Malina, 2014, s. 35. ISBN 978-80-904983-6-5.

¹⁰⁰ KŮS, Martin. *Slezská univerzita: S Jakubem Chrobákem o učitelství, poezii i životě* [online] Slezská univerzita v Opavě, 2020 [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: <https://www.slu.cz/slu/cz/aktuality/1/639>

¹⁰¹ Tamtéž.

¹⁰² CHROBÁK, Jakub. *Imrvéře....* Ilustroval Zdeněk JANOŠEC-BENDA. Praha: Trigon, 2017. Rubín (Trigon). ISBN 978-80-87908-22-8.

„Před čtyřiceti rokama / jsem se narodil. / A pořád – nikde – žádný cíl.“¹⁰³, která značí věk a situaci básníka. Sám autor sbírky řekl: „Cílů a přání mám pořád dost, jen pořád nedokážu najít to pevné ukostření, umístění ve světě, ale přece je tu změna. Zatímco jsem to nedávné pokládal za děsivé a nebezpečné, dnes se z toho tak trochu raduju, protože to neusazení zvláštním způsobem osvobozuje.“¹⁰⁴

V roce 2021 vyšla jeho nejnovější sbírka s názvem *V krvavinách*, tedy jeho pátá a prozatím poslední básnická sbírka. Skrze básně se dostáváme do ostravského šrumu, nehostinných hospod, k lidským hovorům a také do valašské krajiny. Stejně jak v předešlých sbírkách nahlížíme do rodinného prostředí, setkáváme se s básníkovými dětmi, Aničkou a Metudem. Silným motivem sbírky je taktéž víra.¹⁰⁵

---

¹⁰³ CHROBÁK, Jakub. *Imrvére....* Ilustroval Zdeněk JANOŠEC-BENDA. Praha: Trigon, 2017, s. 35. Rubín (Trigon). ISBN 978-80-87908-22-8.

¹⁰⁴ MOTÝL, Ivan. *Ostravan: Divadlo mě vcuclo, říká básník Jakub Chrobák, který hraje na podzemní scéně Absintového klubu Les* [online]. Spolek pro kulturní deník Ostravan.cz, 2018 [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: <https://www.ostravan.cz/52911/divadlo-me-vcuclo-rika-basnik-jakub-chrobak-ktery-hraje-na-podzemni-scene-absintoveho-klubu-les/>

¹⁰⁵ KOTRLA, Pavel. *Poznámkový blok Pavla Kotrly: Jakub Chrobák: V krvavinách (2021)* [online]. Poznámkový blok Pavla Kotrly, 2022 [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: <http://kotrla.com/pmpro/klenov/jakub-chrobak-v-krvavinach-2021/>

5 Ondřej Hložek

5.1 Osobnost

Ondřej Hložek se narodil 17. března 1986 v Opavě. V Opavě vystudoval Slezské gymnázium a následně na Slezské univerzitě v Opavě obor česká literatura. Během svého života vystřídal řadu zaměstnání jako například skladník, novinář, textař a knihovník, uklízeč v klášteře a kavárně, opatrovník, prodavač v obchodě s pivem, pracovník v sociálních službách nebo demontér tiskových kazet. Od roku 2018 je v invalidním důchodu.¹⁰⁶ Trpí bipolární afektivní poruchou neboli maniidepresí, což ho dost změnilo. Rád se toulá krajinou Vysočiny a Vítkovskem, jelikož zde uniká od šedivého světa. Jeho oblíbeným spisovatelem je Vít Slíva, Petr Hruška, Karel Šiktanc, Vojtěch Kučera či Bogdan Troják. Jeho texty byly publikovány v několika zemích a přeloženy do několika jazyků, třeba do polštiny, slovinštiny, rumunštiny, bosenštiny¹⁰⁷, angličtiny, francouzštiny, maďarštiny, polštiny, aj. U nás publikuje v časopisech *Host*, *Tvar*, *Nové břehy*, *Texty*, *Aluze*, *H_aluze*, *Souvislosti*, *Literární.cz*, *Protimluv*, *Listy*, *iLeGaLiT* nebo *Posed*.¹⁰⁸ Textově či editorsky se participoval na výboru z poezie děkana Josefa Veselého *Víme o sobě* (2011) a na antologii k 150. výročí narození Petra Bezruče *Petr Bezruč 1867–2017*. Své recenze a eseje vydává v literárním obtýdeníku *Tvar*, časopisu *Texty*, kulturního revue *Protimluv*, literárního revue *Weles*, aj.¹⁰⁹ Pořádá literární setkání jako Beatové čtení v Herrengasse a Básnické hlasy. Napsal dvě knihy pro děti, a to *Dědečkova almara* (2018) a *Zlatěnka* (2020).¹¹⁰

5.2 Básnická tvorba

Co se týče Hložkovy básnické tvorby, sám Ondřej Hložek zmiňuje, že báseň neumí jen tak napsat z místa, na koleni. Tvoří básně tím stylem, že si píše poznámky, posléze musí jeho

---

¹⁰⁶ ŠKRABAL, Karel. *Nedělní chvilka poezie: Ondřej Hložek: Kde domov hnuj* [online]. První program poezie, každou neděli ve 20.00 hodin, 2022 [cit. 2022-05-14]. Dostupné z: <https://www.nedelnichvilkapoezie.cz/2022/01/ondrej-hlozek-kde-domov-hnuj.html>

¹⁰⁷ *Spisovatelé do knihoven: Ondřej Hložek* [online]. Artwork & web - Studio72, 2022 [cit. 2022-05-14]. Dostupné z: <http://spisovateleodknihoven.cz/ondrej-hlozek/>

¹⁰⁸ *Databáze knih: Ondřej Hložek* [online]. Databazeknih.cz, 2022 [cit. 2022-05-14]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/ondrej-hlozek-42869>

¹⁰⁹ Tamtéž.

¹¹⁰ HLOŽEK, Ondřej. *Ondřej Hložek* [online]. Wix, 2018 [cit. 2022-05-14]. Dostupné z: <https://ondrahlozek.wixsite.com/mysite>

motivů chvíli zrát a pak je schopen napsat naráz i půl sbírky.¹¹¹ Do Opavy se častokrát vrací osobně a také v textech, mezi kostely, nonstopy, každodenní lidi, i když sám říká, že jako maloměsto vám může přerůst přes hlavu, potkáváte stejné lidi, zažíváte stejné situace a vidáváte stejné motivy. Opavu má v srdci, ale potřebuje únikovou cestu někam jinam. Možná proto se setkáváme v jeho díle i s dalšími oblastmi, jako je Vysočina, nebo oblast, kde má chatu jeho babička, oblast ticha a nerušení od světa, tedy na Vítkovsko. Opava je však stavovská, řízná, přesná, přímá, má svá specifika a prostory, kterými se odlišuje a lze do nich vehnat klidně i báseň. Již zmíněné nonstopy a kostely dle básníka tvoří zvláštní bratrství, jenž je od jakživa tradováno, obě dvě jsou místem, kde si nejdete daleko pro slovo.¹¹² Celkově vydal sedm básnických sbírek.

První sbírkou jsou *Tížiny* z roku 2011. Dostáváme se do prostředí severní Moravy, do městských zákoutí. Motivů každodennosti se ve sbírce projevují skrze první lásky, rodinné pouta a silné citové vazby úzce spojeny s duchovním světem.

V pořadí druhá básnická sbírka Ondřeje Hložka *Domů* (2013), není dělena do žádných oddílů. Nachází se zde jen pár básní s názvem, jinak jsou bezejmenné. Spousta básní je věnována nám neznámým, Janě či Anežce, i nám lépe zařaditelným jako jsou Imrich Veber, Petr Uvír, Jiří Koten nebo táta. Názvy jako *Domů, Svatba, Venku, PF 2012, Ráno, Podzim, První večer, Samoty, Podhradí, Polehku* už na první pohled naznačují, jakým směrem se sbírka bude rozbíhat. Ve dnech, různých obdobích, mezi lidmi i v čase, který máme pro sebe, tam, kde to známe a je nám to milé a hlavně polehku, nijak nenučeně. Takto je situována celá sbírka.

Ulicí Dolorosa z roku 2017 je sbírkou třetí. Oproti předchozí sbírce je dělena do tří oddílů. V prvním oddíle sbírky jsou básně s pasážemi, kdy přítomný „*sedí v koutě u postele / a prsty nechává protékat / šedou tmou.*“¹¹³ – sedí v ložnici, stmívá se a netouží se nijak přetvařovat, být jiným. Dostáváme se na samé dno, v básních jsou momenty zoufalosti, ustrašenosti, schoulenosti. Proč by si jen něco nalhával, proč by se díval jinak, když tak prostě je, protože se zrovna ocitáme „*Na prahu kostěného světa / co se nepodobá.*“¹¹⁴ Realita občas je, byla a taky bude, strohá, tvrdá, neupřímná, kamenná. V druhém oddíle sbírky nacházíme stařešinu a smrt. Ve třetím oddíle se dostáváme dál, jako by za práh a procházíme sbírkou

---

¹¹¹ A2: *Darovat báseň je velká věc* [online]. 2020. Praha, 2020 [cit. 2022-05-15]. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2020/13/darovat-basen-je-velka-vec>

¹¹² Tamtéž.

¹¹³ HLOŽEK, Ondřej. *Ulicí Dolorosa*. Bystřička: Pavel Kotrla – Klenov, 2017. Sešitý, s. 13. ISBN 978-80-905649-1-6.

¹¹⁴ Tamtéž, s. 7.

s lidskou tíhou a autorem mumlajícím si nad rozporem, který prožívá. Tentokrát je však ochoten zvednout hlavu a podívat se kolem sebe. Stěžejní básní můžeme označit druhou báseň sbírky: „*Ulicí Dolorosa / plují fialové mraky. / Sedají na kolemjdoucí, / jsou plné neprůhledné vody. / Jaké to je, být neviděn / na zemi. / Jako vržené tělo racka, / které dva páry rukou / utloukají do bezkrví.*“¹¹⁵ Přichází tma a obaluje všechny okolo, nejspíše bude pršet. Bezmoc utloukaného racka stejně jako naše bezmoc před vším, co nás může potkat. A přesně taková celá sbírka je. O setkání se s každodenními starostmi kdykoli. Být schoulený a mít nárok na to nemít sílu na tancování v kapkách deště. Mít nárok se zlobit a být zhnusený. Mít čas se uzdravit a hledat pomoc tam, kde mnozí třeba i nevěří nebo nerozumí. Mít nárok na to, se bolestnou ulicí Dolorosa projít. Autor básněmi v této sbírce ukazuje, že existuje temná stránka všeho, jen se o ní nemluví, že v dnešním světě se ukazuje a předvádí smích, štěstí, skvělé šaty. Ale kde jsou lidé, co pláčou, polijí si košili kávou, nestihnou vlak nebo trpí smrtí blízkého? Vše je černobílé, stejně jako tato sbírka a ilustrace v ní. Jen musíme podotknout, že básně jsou tištěny na bílé stránky a temné strany jsou jen na přebalu, mohlo by to být klidně i naopak.

Ted' (2017), Hložkova v pořadí čtvrtá básnická sbírka pojmenovaná *Ted'* začíná básní, jejíž sloky jsou uvedeny stejným slovem, stejnou přítomností v *ted'*: „*Ted' / co nemáš, nevlastníš, / to jednoduše je, / do všech konců. // Ted' / průtoky barev, / lidé znamenání, / dřepící vedle sebe. // Ted' / neviditelná stezka / do všeho příštího, / bez otázky / na potom.*“¹¹⁶ O tom právě je všechno, vše, co momentálně vnímáme, vidíme, máme *ted'*, v tento okamžik, bez jakéhokoli namlouvání a očekávání. Sbíрка obsahuje 25 básní, kdy se motiv v básni *Ted'* vrací ještě třikrát. Básně nejsou pojmenovány, nejsou věnovány a i když na první pohled nejsou členěny do nějakých oddílů, vidíme ohraničení právě ve výše uvedených básních, které se pravidelně opakují a vnáší do sbírky řád. Dokonce gradují, nesou otázky a dokonce otevírají další cestu tomu, co není *ted'*, ale bude. Sbíрка není bolavým výjevem vlastního smutku, jak bylo u předchozího *Dolorosa*. Občasné sebestmrkačské výjevy: „*Ze strachu plaveš proti / proudu.*“¹¹⁷, „*Cesty jsou marné / a hledají je ti, / co ze všeho nejvíc / nechtěli přežít.*“¹¹⁸ působí jako pudy sebezáchovy, jenž má v sobě každý a pohlavky, které mají člověka postavit na nohy: „*Olízni si rozbitý ret / a neplač, / to se zahojí*“¹¹⁹ Otrí si ránu, zvedni se a jdi dál. Jsou to pořád záležitosti, které se dají napravit. Ondřej Hložek před nás položil každodennost v mnoha

---

¹¹⁵ HLOŽEK, Ondřej. *Ulicí Dolorosa*. Bystřička: Pavel Kotrla – Klenov, 2017. Sešitý, s. 8. ISBN 978-80-905649-1-6.

¹¹⁶ HLOŽEK, Ondřej. *Ted'*. Ostrava: Protimluv, 2017. Poezie (Protimluv), s. 5. ISBN 978-80-87485-49-1.

¹¹⁷ Tamtéž, s. 7.

¹¹⁸ Tamtéž, s. 7.

¹¹⁹ Tamtéž, s. 8.

podobách, které jsou jak hmatatelné, a proto nám blízké, tak metafyzické. Ve sbírce nenalzáme žádné ilustrace, ale není jich vůbec třeba, jelikož se vytváří v naší mysli na základě detailů, které si skládáme, které reflektují, které popisují.

V pořadí pátá Hložkova sbírka *Řez kamenem* z roku 2019 obsahuje třicet šest básní, nijak nečleněných, některé s názvy, jiné bezejmenné, tak samo je to s věnováním. Najdeme zde básně věnované ženě Veronice, mamince, tátovi, Hubertu Grimovi, Davidu Bátorovi, Vítu Slívovi, Petru Špangerovi nebo Janu Heczkovi. Sbírkou ilustruje Matěj Lipavský. Poslední báseň je nazvána *Prozatím*. Ač můžeme mít po vstřebání sbírky pocit patosu a sevřený pocit z beznaděje, rozbíjí mozaiky takto laděných básní právě tato slova: „*PROZATÍM Bůh ví, co jsem to vypil. / Ale prozatím dýcháme stejný vzduch / a prozatím i společná slova. Kanou nocemi. / Našlas mi tři šedé vousy, / šťastná v té chvíli. / Bůh ví, kde budeme dále spát. / Prozatím toho nedbáme / a budíme se. Prošedlí jako hejno holubů / pod střechou.*“¹²⁰ Okamžik této chvíle, kdy máme domov a sami sebe navzájem je silnější než obavy z budoucna a z vědomí, že stárneme. *Řez kamene* obsahuje dosti rozporuplných básní, kdy máme na jedné straně pocit, že i kdybychom je chtěli uchopit v ruce, tak se prosypou mezi prsty jako písek a po posledním zrnku nastane čas na pouhé ticho. Na straně druhé zůstanou ležet v dlani a tíží jako kámen. Můžeme se domnívat, že metafora kamene v názvu může označovat cosi tvrdého, nezlomného, ale taky kámen drahý nebo kámen, který je tady odjakživa. „*Vlevo řez kamene, / cesta k srdci – vědomí kříže. / ... Vlevo řez kamene, / cesta k srdci – tu vidíš / do nitra, otevřeného plamene.*“¹²¹ Kámen, který máme na srdci, je křehký a když praskne, tak se k srdci můžeme dostat, i když se to zdálo nemožné, ten plamen v něm neuhasl, žhne. Může jít o jakési smíření sebou samým, které nalzáme. A jak můžeme vidět v básni *Prozatím*, k tomuto smíření dochází. Ondřej Hložek uvádí, že neštěstí je obecně přitažlivějším a míra zobrazitelnosti hrůzy je větší než míra zobrazitelnosti štěstí. Neštěstí je percepčně lépe uchopitelným stavem všemi svými projevy i hranami. Byť slýchává, že to není pravda, myslí si, že spokojenost a krása do básně nepatří, že není tím, co probouzí lidské srdce, z hrůzy pak může vzniknout i milostná báseň. Také říká, že báseň je podobná jako modlitba, která také není vždy tvořena jen slovy, ale především prožívaným a vnímaným. Zde stojíme u automatismu, jenž se rodí při působení mezi slovem a vnitřním rozpoložením.¹²²

---

¹²⁰ HLOŽEK, Ondřej. *Řez kamenem*. Praha: Trigon, 2019. Rubín (Trigon), s. 51. ISBN 978-80-87908-36-5.

¹²¹ Tamtéž, s. 41.

¹²² A2: *Darovat báseň je velká věc* [online]. 2020. Praha, 2020 [cit. 2022-05-15]. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2020/13/darovat-basen-je-velka-vec>

Posledními sbírkami, které Ondřej Hložek vydal, jsou *Trautes Heim: Na vratkých nohou* (2020) a *Půlnoční deník* (2021).

6 Interpretace motivu každodennosti v básnických sbírkách

Při stanovení základních motivu každodennosti v současné české poezii jsem se zaměřila na typické motivy, které v básnických sbírkách jednotlivé básníky vystihují. Motivy každodennosti, které se nachází v jejich poezii, jsou především součástí běžného života. Prostředí, ve kterém tyto motivy vznikají, bývá konkrétní, ale také zcela anonymní. Básníci nás pouští k sobě domů, vcházíme s nimi do kostelů, hospod, které navštěvují, jdou městem a přírodou. Procházíme se Ostravou, Opavou, Valašskem, Vítkovskem i jinými místy, které vidíme v momentech je vystihujících. Tak samo je to s postavami vystupujícími v básních. Jsou anonymní nebo zcela konkrétní. Postavy pozorujeme, dostáváme se s nimi do kontaktu. Ožívají. My jako čtenáři do básní nahlížíme, jsme jejich součástí nebo také prociťujeme tutéž situaci jako mluvčí. V básních jsou prožitky a pocity smutku, skepse, marnosti i bezmoci, úzkosti a znechucení ze světa, někdy ze sebe sama. Pomoc nalézáme v lásce, rodině nebo Bohu. Tyto pocity zmaru, zoufalství, deprese jsou dalším do očí bijícím motivem a spadají do každodennosti.

V popředí stojí tedy motiv *prostředí města, lokálů a hospod, přírody*. Dále pak motivy *domova*, místa, kde si můžeme vydechnout v bezpečí. Také motivy *lásky, rodiny a přátelství*, dokonce motivy *intimního prožívání*. Když bývají básně zasaženy vyprahlostí, jsou tyto motivy zdrojem síly. Taktéž se v básních nachází motiv *víry a metafyzična*. K Bohu vzhlížíme, je tedy kdesi nad námi, nebo dokonce stojí v totožné rovině a mluvčí se s ním snaží promlouvat. Častokrát v jednom dechu nečeká odpověď a vyslovuje ji sám. I přesto jsou tyto motivy stěžejní pro další pregnantní motiv, a to motiv *naděje*. Naděje, jakožto něco určujícího a vysvětlujícího, že skepse není jediná cesta. Pokud se něco děje teď, neznamená to, že se bude dít zítra. Naděje člověka poukazuje na lepší budoucnost, možnosti a vůli, kterou v budoucnosti máme a která je schopna naše pesimistické vnímání přetvořit. Další výrazný motiv, který vstupuje do popředí, je motiv *smrti*. Vyvěrá taktéž z vlastní zkušenosti a pozorování okolního světa. Smrt představuje běžný koloběh života, který je nevyhnutelný a nijak zastavitelný. Se smrtí jsme smířeni, přijímáme ji a nezapomínáme na pomíjivost všeho. Posledním motivem, který bych chtěla zmínit je motiv *času*, přítomného a stojícího, rychle běžícího a toho, který nám uniká mezi prsty.

Při analýze poezie těchto autorů jsem dospěla k názoru, že jejich motivy jsou velmi podobné. V jejich sbírkách jsou motivy každodennosti zobrazovány srozumitelně, prochází mnohými smysly, což je podstatným aspektem jejich tvorby, častokrát motivy vidíme, cítíme

i slyšíme, což napomáhá našemu kognitivnímu vnímání a myšlení, které je důležité při interpretaci světa kolem nás. Obklopují nás barvy, vůně, počasí, zvuky zvonů, motorů, smyslově vnímáme tělesnost, s niternými pohnutky básníka prožíváme motivy skepse, smutku, ale i domova a lásky. Stavební jednotkou básní může být jak dlouhotrvající problém nebo překážka, tak zcela banální věc, která je před nás postavena. Jazyk používají živý, srozumitelný, běžný a občas prolíná nářečními výrazy. Verš je užíván volný.

6.1 Interpretace básnických sbírek Petra Hrušky

K analýze díla Petra Hrušky jsem si vybrala jeho poslední čtyři sbírky, a to *Auta vjíždějící do lodí*, *Darmata*, *Nevlastní* a *Nikde není řečeno*. Básně jsou psány ve volném verši a jsou zcela oproštěny o rým. Realita v Hruškových verších je tak běžná, uvěřitelná, že často přemýšlíme nad tím, jak utéct z této představy šedivého života a básnickovy melancholie, a jestli chceme procházet kolem toho zaplivaného nonstopu a vidět lidi s rukama v krmítku, jestli to máme za potřebí. Ale ano, chceme, jelikož stačí jen další krok nebo dva, k tomu, abychom došli do hřejivého domova a něhy. Motivy každodennosti v těchto sbírkách silně popisují prostředí, lidi, rodinu, smrt a uvědomění si vlastního bytí.

Příkladem každodenní básně je tato: „*Už si nevzpomeňš co jsi říkala / tomu malému chlapci s mokkými kalhotami / který nevěděl kam jede / zatímco hlavy jeho rodičů / pravidelně tloukly o noční okna / tramvaje / bylo taky jedno / co mu říkáš / šlo o to prostě mluvit / mluvit k němu / až do Zábřehu / než svým suchým pláčem / probudí nakonec ty hlavy / a než dostane jednu přes záda / na neznámé noční zastávce // Vzpomeň si / vzpomeň si tady ve tmě Zábřehu / co jsi mu říkala / vzpomeň si / na ta marná tramvajová slova*“¹²³ Přesně zřetelně vidíme tramvaj, skrze okna noční Ostravu – Zábřeh. Chlapce, unaveného, zoufalého a jeho rodiče, jejichž hlavy tloučou o okna tramvaje, mohou spát, dokonce být opilí. Suchý pláč jako výsledek dlouhotrvajícího pláče, který nakonec probudí ty dva a ještě za to dostane. Jaká byla slova ženy v tramvaji, která poskytovala naději chlapci, jenž byl bezmocný?

Druhou každodenní básní je báseň ze sbírky *Darmata*: „*Nachystal jsem / rajčatový salát na balkóně / v tomhle poddolovaném městě. / Budeš si to pamatovat? / Vzpurná kusová červeň / ve skle misek / na kraji betonové římsy / v srpnu. / Zkrátka slavnost. // Lhal jsem ti po celý čas, / chlapče, / že se netahám s marností. / Že usínám chvíli po tobě / a nepekluju po samotách /*

---

¹²³ HRUŠKA, Petr. *Auta vjíždějí do lodí*. Brno: Host, 2007. ReX, s. 28. ISBN 978-80-7294-253-4.

*s varletem holé žárovky u stropu. / Lhal jsem ti, / že chlístance po stěnách / jsou dobré mapy, / že jsem četl smlouvu se světem / a že je psaná srozumitelným písmem, / podobným matčinu rukopisu. / Lhal jsem. / Jen rajčata na betonu / jsou pravda.*¹²⁴ Dostáváme se do vyprahlého panelákového prostředí Ostravy, na balkón, kde je nejspíše v tento srpnový letní den jediné dýchací místo. Rajčata se slupkou, co se špatně krájí, jsou něčím navíc k obyčejnému jídlu, něčím nevšedním. Otec se ospravedlňuje, že se snaží, že není líný a dělá, co může, aby syna uživil a že i mu jsou blízké zatajované pocity marnosti, že jeho snažení bude mít snad někdy úspěch, že i oni budou mít doma někdy celé světlo, nejen holou žárovku. Proč otec lže? Aby syna uchránil. Protože chlístance po stěnách nejsou dobrými mapami, někdo stěny poplival, protože si neváží věcí. Jaká je tedy smlouva se světem? Jsou to jakási nepsaná pravidla, morálka společnosti a zásady chování, které ve skutečnosti vůbec nejsou takové, jaké by matka učila syna.

6.1.1 Město Ostrava

Velmi výrazným motivem každodennosti v díle Petra Hrušky je motiv města, konkrétně Ostravy. Ostrava je častokrát obsažena v samotném názvu básni *Kolem Ostrava*.¹²⁵ Básník Ostravu konkretizuje a my se ocitáme v konkrétní části města: „*japonské čišnice z Přívozu*“¹²⁶, „*Vzpomeň si tady ve tmě Zábřehu*“¹²⁷ nebo v názvu *Za Kamencem*,¹²⁸ *Sídlíště Kamenc*¹²⁹ Sídlíště Kamenc se nachází ve Slezské Ostravě. Ostravu, jakož to město těžby a horníků můžeme vidět v básních: „*Ráno čteš noviny – cítíš nevytěžené uhlí. / Večer mluvíš se ženou – cítíš nevytěžené uhlí.*“¹³⁰, „*Tady jsme už byli... / Ty věže. / Ty jámy.*“¹³¹, „*Dvě stě milionů tun uhlí.*“¹³² Mimo to jsou v básních přítomny popisy konkrétních i anonymních městských míst, kantýn, zastávek a parků, panelákových chodeb: „*byla by tam počmáraná kaple*“¹³³, „*Kulturní středisko na nádraží / prázdná místnost s vázami / a regálem knih*“¹³⁴, „*Mezi bankami, / velkými jak letadlové lodi, / mezi hernami*“¹³⁵, „*Kolem opilecké parčíky / v nichž se poflakují tlupy*

¹²⁴ HRUŠKA, Petr. *Darmata*. Brno: Host, 2012. ReX, s. 13. ISBN 978-80-7294-680-8.

¹²⁵ HRUŠKA, Petr. *Nevlastní*. Praha: Argo, 2017, s. 13. ISBN 978-80-257-2143-8.

¹²⁶ Tamtéž, s. 13.

¹²⁷ HRUŠKA, Petr. *Auta vjíždějí do lodí*. Brno: Host, 2007. ReX, s. 28. ISBN 978-80-7294-253-4.

¹²⁸ Tamtéž, s. 43.

¹²⁹ Tamtéž, s. 42.

¹³⁰ HRUŠKA, Petr. *Nikde není řečeno*. Brno: Host, 2019, s. 15. ISBN 978-80-7577-620-4.

¹³¹ Tamtéž, s. 17.

¹³² Tamtéž, s. 15.

¹³³ HRUŠKA, Petr. *Auta vjíždějí do lodí*. Brno: Host, 2007. ReX, s. 12. ISBN 978-80-7294-253-4.

¹³⁴ Tamtéž, s. 15.

¹³⁵ Tamtéž, s. 20.

stromů¹³⁶, „Zahradní chatky, / bažantnice a rybářské boudy, / autobusové čekárny, / všechny ty banálně podepřené střechy / flikované plechem.“¹³⁷, „Za domy / obrostlými lišejníky satelitů /... mateřské školky. Budova magistrátu, ředitelství koncernu, / autopark.“¹³⁸, „Chodba v baráku“¹³⁹, „Konečně tu tedy bude – / opravdu velká / mnohoúčelová hala“¹⁴⁰, „vlhký beton byl pořád zasviněn / kousky z odkvétajících stromů“¹⁴¹. Míst v Hruškově díle nacházíme mnoho.

Město ze stránek barvitě vylézá: „Skutečná tma je v dětské ložnici. Hluboká / čern. Jinde řídké a vodnaté šero“¹⁴² – noční tma, hluboká čern – barva, kdy nepřichází světlo. Vodnaté šero může být místo, kde svítí hvězdy nebo kde se blíží k probuzení, „noc se hrne jako tanker / nad baráky“¹⁴³ – tanker je obrovskou lodí, která převáží ropu, tmou, barva ropy je taktéž černá, „teď kouř z místní kantýny“¹⁴⁴ – čas a vůně oběda, „nádherný kouř od úst“¹⁴⁵ – přicházející ranní podzim nebo zima. Prostředí města se také hlásí o slovo různými zvukovými vjemy: „tiráky řvaly jak hladová / noční zvěř“¹⁴⁶ – hlučné projíždějící kamióny, „Slyšet neustávající šelest / přesunovaných peněz. / Slyšet tlumenou řeč holportů, / aplausy / muzikálového dojetí.“¹⁴⁷ – kultura, sportovní utkání, zábava, „vítr bere slova / tráva u plotu běží pryč ... vlasy ukazují / každou chvíli jinam.“¹⁴⁸ – tráva běžící pryč a vítr ve vlasech značí silný vítr nebo nějaký pohyb k něčemu jinému, také přicházející změnu, kterou vítr přivane.

6.1.2 Lidé na hraně

Do motivu každodennosti řadíme i postavy nazvané lidé na hraně. Na hraně, protože nebudeme hovořit o lidech na dně či na samém okraji společnosti, zároveň to nejsou lidé ani žijící v přepychu. Jsou to lidé, jak píše Petr Hruška: „Člověk / zdálky jednoduchý jak na jeskynní malbě, / stojí tu, kurvuje, / shýbá se a narovná.“¹⁴⁹ Jde o člověka chyceného do ubíjející rutiny

¹³⁶ HRUŠKA, Petr. *Auta vjíždějí do lodí*. Brno: Host, 2007. ReX, s. 31. ISBN 978-80-7294-253-4.

¹³⁷ Tamtéž, s. 58.

¹³⁸ HRUŠKA, Petr. *Darmata*. Brno: Host, 2012. ReX, s. 16. ISBN 978-80-7294-680-8.

¹³⁹ Tamtéž, s. 48.

¹⁴⁰ HRUŠKA, Petr. *Nikde není řečeno*. Brno: Host, 2019, s. 55. ISBN 978-80-7577-620-4.

¹⁴¹ HRUŠKA, Petr. *Auta vjíždějí do lodí*. Brno: Host, 2007. ReX, s. 14. ISBN 978-80-7294-253-4.

¹⁴² HRUŠKA, Petr. *Nevlastní*. Praha: Argo, 2017, s. 14. ISBN 978-80-257-2143-8.

¹⁴³ HRUŠKA, Petr. *Auta vjíždějí do lodí*. Brno: Host, 2007. ReX, s. 35. ISBN 978-80-7294-253-4.

¹⁴⁴ HRUŠKA, Petr. *Darmata*. Brno: Host, 2012. ReX, s. 11. ISBN 978-80-7294-680-8.

¹⁴⁵ HRUŠKA, Petr. *Auta vjíždějí do lodí*. Brno: Host, 2007. ReX, s. 12. ISBN 978-80-7294-253-4.

¹⁴⁶ Tamtéž, s. 18.

¹⁴⁷ HRUŠKA, Petr. *Darmata*. Brno: Host, 2012. ReX, s. 16. ISBN 978-80-7294-680-8.

¹⁴⁸ HRUŠKA, Petr. *Auta vjíždějí do lodí*. Brno: Host, 2007. ReX, s. 16. ISBN 978-80-7294-253-4.

¹⁴⁹ Tamtéž, s. 62.

všednosti. Postavy, které potkáváme běžně v ulicích. „*Až vzadu / za výhradami automatů / na kluzké dlažbě u hajzlu / klečeli naproti sobě / a viděli - / není jim pomoci.*“¹⁵⁰ Lidé v pajzlech, opilí, závislí. „*Těžká mužská hlava / na cizím ženském rameni. / Pijící chlap / opřený o okap.*“¹⁵¹ Opilci opírající se o sebe vzájemně nebo sedící po kamenech: „*noční prodejní okna / igelitová taška / sezení u pump [...] někdo u pumpy má narozeniny / igelitová taška / střídavě se zvedají hlavy / nelze vyloučit / že skvrny na některých kamenech / znamenají život*“¹⁵². Noční prodejní okna s rychlým občerstvením a levným alkoholem. Někdo má narozeniny, důvod koupit o láhev víc a být víc hlasitý. Igelitová taška, cosi, co nemá dlouhou životnost, která toho moc nevydrží. Skvrny jsou pak zbytky toho, co z lidí zůstalo. Lidé noci putující z práce do čekáren a z čekáren do barů, ležící, peroucí se, které tíseň města zahнала s vodkou v ruce někam do nočních ulic a tramvajů. Jsou matným odleskem tohoto světa. „*Ta vodka se jmenuje Luna / stromy tu mají hrozných haluzí / ta vodka se jmenuje Luna // a kdyby někdo sáhnul na moje děcka / zabiju*“¹⁵³ Luna, lotyšská vodka může za to, že haluze větví se motají, kde nemají, že opilec se motá, kde nemá, chodí mimo cestu. Opilec má přehnané reakce. Osobám v básních stačí někde stát: „*stáli vedle sebe / bezradně a pevně / ve svetrech a světlech / nádherný kouř od úst.*“¹⁵⁴ Stáli vedle sebe někde pod lampu, u ohně nebo v záři výlohy. Svetry a kouř od úst značí zimu. Postavám stačí se někde ocitat.

6.1.3 Rodina

Důležitým motivem je také rodina. Děti, co nás potřebují, děti, co vylétávají z hnízda, rodiče, kterým máme za co děkovat. Právě ta dodává sbírkám mnoho pozitivního. „*A přece někdo malý zrovna zavolá / že chce přinést čaj - / tu průhlednou záminku nespících / jen aby se vědělo / že jsou tady / že leží vedle ve tmě*“¹⁵⁵, „*děti se dají přenést / jsou lehké / a když se probudí / zase usnou / černá trojčata spí přes sebe [...] někdo zase nese další spící dítě / loď řeže noční moře / a děti jsou tak lehké*“¹⁵⁶, „*na peřině ruce / nemocného dítěte*“¹⁵⁷ nebo v básni Zloděj: „*Stahuješ spícím košile / přes měsíčně bílá záda / aby si nenachladili ledviny.*“¹⁵⁸ Jsme

¹⁵⁰ HRUŠKA, Petr. *Darmata*. Brno: Host, 2012. ReX, s. 41. ISBN 978-80-7294-680-8.

¹⁵¹ HRUŠKA, Petr. *Nikde není řečeno*. Brno: Host, 2019, s. 39. ISBN 978-80-7577-620-4.

¹⁵² HRUŠKA, Petr. *Auta vjíždějí do lodí*. Brno: Host, 2007. ReX, s. 34. ISBN 978-80-7294-253-4.

¹⁵³ Tamtéž, s. 46.

¹⁵⁴ Tamtéž, s. 12.

¹⁵⁵ Tamtéž, s. 29.

¹⁵⁶ Tamtéž, s. 33.

¹⁵⁷ Tamtéž, s. 35.

¹⁵⁸ Tamtéž, s. 30.

rodiče, co chrání své děti. Doneseme jim v noci čaj, když kontrolují, jestli jsou rodiče na blízku, přeneseme je do postelí, zakryjeme jim záda, aby nebyly nemocné, to všechno v černé večery zalité tmou. „*A teď se hrne sem, / do vašeho odrůstání, / přebytek otce.*“¹⁵⁹ nebo „*Teď / do toho všeho / vstoupila z pokoje moje dcera, / ve večerních bílých šatech / přes bílou záři, / kterou už nikdy neuvidím.*“¹⁶⁰ Zde jsme rodiče, co chrání své děti, i když víme, že nás brzy nebudou potřebovat. Přebytek otce nastává tehdy, kdy je už jeho péče nad potřebu. Večerní bílé šaty mohou být svatební. Bílá je spojením nevinnosti a čistoty, je to barva nového začátku, nové fáze, do které dívka vstupuje. Dcera dospívá, vdá se, odloučí se od rodiny. Sledujeme cesty dětí, jejich střet s realitou a jejich sny. „*Moje matka je velmi unavená, / najdete ji vzadu, / leží u odpoledních seriálů.*“¹⁶¹ Také jsme děti, jenž sledují své rodiče, staré a unavené. V básni *Bota*: „*Sundej tu botu. / Poslední dětské číslo. / Na lepidlu návod / výsměšné malým písmem, / budeš ho muset přečíst ty*“¹⁶² se setkává mládí se stářím i v takových chvílích je rodina důležitá. Dítě potřebuje rodiče, aby opravili boty, a naopak rodič potřebuje mladší oči.

Součástí motivu rodiny a také silným tématem je rozvod: „*bobřík odvahy - / zůstat sám / v domě kde se stal / rozvod.*“¹⁶³ nebo „*Tenkost dětí / z rozdělených rodin.*“¹⁶⁴ Děti rozvodem nejvíce trpí a spousta dětí si z rozvodu odnáší nemalé šrámy a psychické problémy, proto ta tenkost a bobřík odvahy.

6.1.4 Smrt

V básních se nachází motivy smrti: „*...když odešel hledat život věčný / a nevrací se / Cypřišový les vrhá stín.*“¹⁶⁵ – odešel hledat věčný život jako eufemismus smrti. Cypřiš jako porost na hřbitově, který je stálezelený, oproti člověka je nadneseně nesmrtelný. „*Ze dne na den, / člověk přitáhne ruce k tělu, / ústa promění v linku, / už nevydá slovo, / vzlyk, / ani vzdech.*“¹⁶⁶ Smrt jako něco nevyhnutelného, moment, kdy se zastaví naše životní funkce. „*Sýkora vletěla do mého strachu z toho, / že kdybych teď umřel, / bylo poslední moje slovo / lůž.*“¹⁶⁷ – přemýšlení o smrti. Smrt může přijít kdykoli, nečekaně. „*Když odejde, / zůstane po*

¹⁵⁹ HRUŠKA, Petr. *Darmata*. Brno: Host, 2012. ReX, s. 21. ISBN 978-80-7294-680-8.

¹⁶⁰ Tamtéž, s. 17.

¹⁶¹ HRUŠKA, Petr. *Auta vjíždějí do lodí*. Brno: Host, 2007. ReX, s. 57. ISBN 978-80-7294-253-4.

¹⁶² HRUŠKA, Petr. *Darmata*. Brno: Host, 2012. ReX, s. 14. ISBN 978-80-7294-680-8.

¹⁶³ HRUŠKA, Petr. *Nevlastní*. Praha: Argo, 2017, s. 15. ISBN 978-80-257-2143-8.

¹⁶⁴ HRUŠKA, Petr. *Darmata*. Brno: Host, 2012. ReX, s. 10. ISBN 978-80-7294-680-8.

¹⁶⁵ HRUŠKA, Petr. *Nikde není řečeno*. Brno: Host, 2019, s. 49. ISBN 978-80-7577-620-4.

¹⁶⁶ HRUŠKA, Petr. *Darmata*. Brno: Host, 2012. ReX, s. 28. ISBN 978-80-7294-680-8.

¹⁶⁷ Tamtéž, s. 10.

*něm / místo / a tágo / v nesmírně klidném / úhlu.*¹⁶⁸ – když zemře, všechny věci zůstanou, tam kde je naposledy nechal. Klidný úhel jako cosi, co nepřekáží a nevzdoruje. V básni *Linka: „tmavá linka na střepu / minojské keramiky // ještě neříkej – / s tebou to nebyl život*¹⁶⁹ – tmavá linka na keramice představuje urnu. Ještě neříkej, ještě smrt nepřišla. Vedle toho slova s tebou to nebyl život naznačují, že mnohé umře už za života, vztah dvou lidí.

6.2 Interpretace básnických sbírek Jakuba Chrobáka

Při analýze sbírek Jakuba Chrobáka jsem se zaměřila na jeho čtyři sbírky, kdy první dvě, *Až dopiju, tak zaplatím* a *Adresy*, dýchají podobnou náladou, dotýkají se domova, známých míst, hospod, přírody a běžné reality. Oproti tomu do dalších dvou sbírek, *Jak prázdné kolo, po ráfku* a *Imrvére...*, vstupuje tón jisté nahořklosti, vzdoru, beznaděje, boje se světem, ale i přesto si zachovávají strukturu a naladění prvních dvou. Už jen nepozoruje a nekomentuje, nýbrž se jistým způsobem vzpouzí proti smyslu lidské existence, což je podstatně výraznější ve sbírce *Jak prázdné kolo, po ráfku*.

6.2.1 Prostředí hospod a přírody

Dostí výrazným je ve sbírkách motiv hospod, lokálů a pajzlů. „*Jak upil piva! / Ten druhý s kofolou / se dívá...*“,¹⁷⁰ „*Chlap. Narvaný přes stůl*“¹⁷¹ Rázem se ocitneme v prostředí, kde pozorujeme jeden druhého. Všimáme si, co lidé v hospodách dělají a kdo je jak opilý. Navštívíme spoustu konkrétních hospod: „*Dřív U Sumca, / dneska je Gól.*“¹⁷², „*V Zábřehu hledáš / jedině pajzl Holba*“¹⁷³, „*Smutek jsem rozbil / s chlapama v Bečvě / o rum v kafí.*“¹⁷⁴ nebo „*v Rožnovské hospodě U Janíka.*“¹⁷⁵ Hospoda je zároveň kostelem a univerzitou, je tedy místem, kde se můžeme potkávat s jinými lidmi, kde můžeme i vyučovat.¹⁷⁶ Je to místo, kde

¹⁶⁸ HRUŠKA, Petr. *Darmata*. Brno: Host, 2012. ReX, s. 23. ISBN 978-80-7294-680-8.

¹⁶⁹ Tamtéž, s. 38.

¹⁷⁰ CHROBÁK, Jakub. *Jak prázdné kolo, po ráfku*. Ilustroval Marek PRAŽÁK. Vsetín: Malina, 2014, s. 43. ISBN 978-80-904983-6-5.

¹⁷¹ Tamtéž, s. 59.

¹⁷² CHROBÁK, Jakub. *Imrvére...* Ilustroval Zdeněk JANOŠEC-BENDA. Praha: Trigon, 2017. Rubín (Trigon), s. 12. ISBN 978-80-87908-22-8.

¹⁷³ Tamtéž, s. 16.

¹⁷⁴ Tamtéž, s. 17.

¹⁷⁵ CHROBÁK, Jakub. *Jak prázdné kolo, po ráfku*. Ilustroval Marek PRAŽÁK. Vsetín: Malina, 2014, s. 59. ISBN 978-80-904983-6-5.

¹⁷⁶ KŮS, Martin. *Slezská univerzita: S Jakubem Chrobákem o učitelství, poezii i životě* [online] Slezská univerzita v Opavě, 2020 [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: <https://www.slu.cz/slu/cz/aktuality/1/639>

pozorujeme ostatní, kde kecáme, kde se inspirujeme. „*Nezbývá mi, než znova / v hospodách se dozvídat / o slově, které neumřelo // A třeba se to nepovede / Zůstane jenom tichý stín / Zapláču si A zaplatím.*“¹⁷⁷ Autor zde možná také nadechuje svou inspiraci. Slova, která neumírají, znamenají, že hospoda je místem, kde se neustále něco řeší, ať už sport, kultura, politika, vztahy, výchova nebo jiná témata. Inspiraci najde anebo také ne, pokud se tak nestane, zůstane tichý stín, nic se nezmění a ten stín se s novým dnem rozplyne a rozezvučí. „*Až dopiju, / tak zaplatím.*“¹⁷⁸ Až dopije, tak zaplatí a vyjde do světa kolem, na nádraží, do přírody, na hřbitov, do náruče, do vzpomínek.

Ve všech sbírkách Jakuba Chrobáka procházíme přírodou, loukami, kolem hor: „*Lysavá čela hor, / zbloudilý pěvče, / jinovatko.*“¹⁷⁹ – podzimní bezlisté hory a pěvec, který ještě nestihl odletět do zimních krajín, jinovatka jakožto přicházející námraza. Častý je tedy motiv krajiny a přírody, který leží v protikladu k prostředí hospod a velkoměsta: „*Holý, ořezaný strom. / A pod ním větve / plné rynglí.*“¹⁸⁰, „*Na Bečvě je strašných kačen.*“¹⁸¹. „*Vodě v cestě stojí / jak altány slunci / Kusy dřeva, co voní / jak slivovice*“¹⁸² – vodě zavází spadlé stromy slivoně švestky. Než se nadějeme, projdeme těmi místy skrze všechna roční období, zároveň dnem i nocí a nejrůznějším počasím: „*Tepló v chalupě / ozvláštňí letní chlad*“¹⁸³ – končící zřejmě srpnové léto, „*Přes mokřý žebř / se stmívá. / Mám hosty: / děšť a buk.*“¹⁸⁴ – děšť jako nositel vláhý do vyprahlého života a uvolnění emocí, buk jako ochrana v nejistých časech, oba mají velmi uvolňující účinky v přicházející noci, „*Na tých panských lukách / cosi se tam bělá.*“ / *A taje v malých kapkách.*“¹⁸⁵ – tající sníh. Nejčastějším ročním obdobím je podzim: *Ještě podzim: Táhle / se rozevřela noc: / nasládlou vůni, / navlhlou vlnou / a prokřehlými prsty / bere tě podzim- / pod krkem.*“¹⁸⁶ Nasládlá vůně může být vůni spadaného listí, pozdních jablek a hrušek nebo vůně teplého čaje. Navlhlá vlna je pak svetr, který nás chrání před zimou a hřeje, i když je zpocený. Je stále podzim, tak nemáme šálu, jako v zimě, proto nás zebe na krku. Dostávají se k nám vůně nasládlé i jiné: „*Jen tupá vůně sena / a čtyři bobky králičí.*“¹⁸⁷ a zvuky

¹⁷⁷ CHROBÁK, Jakub. *Až dopiju, tak zaplatím*. Vsetín: Malina, 2003, s. 7. ISBN 80-903010-3-7.

¹⁷⁸ Tamtéž, s. 7.

¹⁷⁹ CHROBÁK, Jakub. *Adresy*. Vsetín: Malina, 2010, s. 15. ISBN 978-80-903890-4-5.

¹⁸⁰ CHROBÁK, Jakub. *Jak prázdné kolo, po ráfku*. Ilustroval Marek PRAŽÁK. Vsetín: Malina, 2014, s. 29. ISBN 978-80-904983-6-5.

¹⁸¹ CHROBÁK, Jakub. *Jak prázdné kolo, po ráfku*. Ilustroval Marek PRAŽÁK. Vsetín: Malina, 2014, s. 61. ISBN 978-80-904983-6-5.

¹⁸² CHROBÁK, Jakub. *Až dopiju, tak zaplatím*. Vsetín: Malina, 2003, s. 15. ISBN 80-903010-3-7.

¹⁸³ Tamtéž, s. 34.

¹⁸⁴ Tamtéž, s. 41.

¹⁸⁵ Tamtéž, s. 46.

¹⁸⁶ CHROBÁK, Jakub. *Adresy*. Vsetín: Malina, 2010, s. 14. ISBN 978-80-903890-4-5.

¹⁸⁷ CHROBÁK, Jakub. *Až dopiju, tak zaplatím*. Vsetín: Malina, 2003, s. 30. ISBN 80-903010-3-7.

přírody, které útočí na další z našich smyslů: „*Vstal jsem a viděl, / že ráno je dobré: / zas – pičování ptací / na život stačí.*“¹⁸⁸ – ranní cvrlikání ptáků.

6.2.2 Naděje

Naděje je dalším motivem objevujícím se ve sbírkách Jakuba Chrobáka. Není však přímočará, je zachycena v různých úhlech pohledu. Prvně choulící se v lásce a teple domova, podruhé v hořké realitě světa okolo a potřetí v sobě samém. „*NOC V ochládání / Kuchyní probublává čas / Mráz / Prozatím dychavičný / Z půlnoci vyřezává / Kopytka budoucího Metoděje / Tvé požehnané břicho...*“¹⁸⁹ Nacházíme se v domově, v kuchyni. Dýchavičný mráz je ostrý a vytváří nepříjemný pocit, jakousi dechovou tíseň. Tento pocit rozbíjí ještě nenarozený syn. Ten je nadějí v tomto půlnočním čekání, je něčím radostným. „*VEČER Voníš dřevem, / říkáš. / A to stačí. / Metuda dáváš spát. / (Měsíc kráčí / do kružítka se vytesat.)*“¹⁹⁰ Pokud někdo voní dřevem, je nositel tepla. Dává spát dítě, takže je zodpovědný, je na něj spolehnouti, že je doma pro rodinu. Přicházející zářivý úplněk značí, že noc není tak temná. Naděje básni je v tom, že nejsme sami, že máme rodinu. V básni označené třemi křížky a věnované Andrejce: „*Rukama obíráš / semena kopru – / ztlučený, uspaný / a přece život.*“¹⁹¹, popisuje běžný chod v domácnosti jednoho podzimního dne. Ocítáme se v každodennosti, nacházíme se v blízkosti domova básníka, do něhož se uchyluje. Ztlučené i uspané jsou dny, ve kterých se nacházíme. Prvky rodiny, hledání jistot a lásky nacházíme i v jiných verších: „*Toto je štěstí: / vracet se domů, / do přečistých peřin.*“¹⁹², „*Metude, okamžitě dom!*“¹⁹³, „*Anička s Metudem / jim navraceli smysl –,*“¹⁹⁴ Přečisté peřiny jako pocit domova, bezpečí a odpočinku.

Vedle těchto motivů se nachází motiv světa okolo: „*Svět / Neúprosně / Uvadá...*“¹⁹⁵ Znamená svět, který se mění k horšímu. Motiv každodennosti má naději také i v hořké realitě: „*Tvůj život - / zohnutý hřebík - / srovnaný, přibitý.*“¹⁹⁶ – i přes to, že byl zahnutý, nezlomil se, byl narovnan. „*Strašně / Hrozně to tíží: / Podzim. // Světec, / co hledá chrám: // Klidné, / okrové*

¹⁸⁸ CHROBÁK, Jakub. *Jak prázdné kolo, po ráfku*. Ilustroval Marek PRAŽÁK. Vsetín: Malina, 2014, s. 39. ISBN 978-80-904983-6-5.

¹⁸⁹ CHROBÁK, Jakub. *Adresy*. Vsetín: Malina, 2010, s. 23. ISBN 978-80-903890-4-5.

¹⁹⁰ Tamtéž, s. 24.

¹⁹¹ CHROBÁK, Jakub. *Jak prázdné kolo, po ráfku*. Ilustroval Marek PRAŽÁK. Vsetín: Malina, 2014, s. 20. ISBN 978-80-904983-6-5.

¹⁹² Tamtéž, s. 30.

¹⁹³ Tamtéž, s. 13.

¹⁹⁴ Tamtéž, s. 29.

¹⁹⁵ CHROBÁK, Jakub. *Adresy*. Vsetín: Malina, 2010, s. 31. ISBN 978-80-903890-4-5.

¹⁹⁶ Tamtéž, s. 34.

břízy: / Láska. ¹⁹⁷ Podzim a světec hledající chrám, přechod z léta do jara, kdy se země chystá ulehat. Období, kdy se sklízí poslední úroda, opadáva žluté listí bříz a venku se krabatí. Láska je symbolem hřejivosti a regenerace k nabrání nových sil. „*K čemu to všechno? / Pro koho asi / Snad tráva- / -stejně...tlí. / eště, že tu jsi Ty!*“ ¹⁹⁸ – proč to všechno, pro koho to děláme, i tráva se rozpadá. Ale je tady ona, báseň je věnovaná Andrejce. Ještě, že tady je a je v ní celý smysl.

6.2.3 Víra

Motiv Boha a víry se objevuje velmi často, jak v názvech básní: *Ještě ne, Bože!* ¹⁹⁹, tak v básních samotných: „*NEVEZMEŠ SLOVA... Starý pan Hrňa / v hospodě v rohu / modlí se němě: / ze rtů mu padá Zdravas, / oči zabořené k červenému vínu. / Či ale, čipak smývá vínu?*“ ²⁰⁰. Pan Hrňa vyslovuje jednu ze základních modliteb a upírá zrak k vínu. Čeká snad nějaký zázrak? Hledá nějaké znamení nebo jen sám nechce být zavržen? V básni *Věřím v tebe: „Ty nevíš, Kriste, / co je smutný čtyřicetiletý chlap – / umřel sis v třiatřiceti –*“ ²⁰¹, mimo jiné vidíme i střet s věkem, kterého dosahujeme a nevyrovnanost s tímto faktem. Slova k Bohu nejsou mířena ve smyslu prosebné pomoci, ale vede s Bohem monolog, na který nepotřebuje ani odpověď. Básně občas podbízí k otevřenému konci, k otázce a k zamyšlení nás všech.

Ve sbírce *Imrvére....* v části zvané *Blízkosti* vnímáme onu blízkost člověka právě k Bohu, nalézáme ji skoro v každé z básní. Nepůsobí ale jako vděk Bohu, ale spíše je Bůh jako poslední záchytný bod, který má člověka zachránit před sebou samým. „*+++ I letos je doba / vlastních malostí. / Naplive člověk na to, / čeho není prost. / Roztrhnem plátno, / bílé se ticho rozhostí. / I letos budeme čekat / na Milost.*“ ²⁰² Člověk je malý, není sám schopen, nemá dost sil se postavit něčemu většímu. Myslí si, že je pánem všeho a všech, ví vše a nejvíc o řešení problémů jiných, přitom je však hloupý svou vlastní malostí, rouhá se a čeká na to, že jednou se změní vše jen tak, samo od sebe, jen on bude stále stejný "velikán" jako dřív. Roztrhne plátno, které se nedá spravit, rouhá se a pak čeká na milost, na vysvobození. „*U popelnic / pod Velikým vozem / stojím, / protože jsem tu hozen / nedopust', Bože!*“ ²⁰³ Člověk je vhozen do světa

¹⁹⁷ CHROBÁK, Jakub. *Až dopiju, tak zaplatím*. Vsetín: Malina, 2003, s. 21. ISBN 80-903010-3-7.

¹⁹⁸ Tamtéž, s. 20.

¹⁹⁹ CHROBÁK, Jakub. *Jak prázdné kolo, po ráfku*. Ilustroval Marek PRAŽÁK. Vsetín: Malina, 2014, s. 13. ISBN 978-80-904983-6-5.

²⁰⁰ Tamtéž, s. 62.

²⁰¹ Tamtéž, s. 12.

²⁰² CHROBÁK, Jakub. *Imrvére....* Ilustroval Zdeněk JANOŠEC-BENDA. Praha: Trigon, 2017. Rubín (Trigon), s. 26. ISBN 978-80-87908-22-8.

²⁰³ Tamtéž, s. 36.

společností, na kterou svádí své problémy. Večer u popelnic s jednou rukou v ní a s jednou k nebi. Nedopust' Bože, ať skončíme zle.

Jiné je to v básni *CO, ČLOVĚK, KRÁVO NAHÁ... BŮH*: „*I když myslím, milý Bože, / že ti občas mrdá v hlavě, / lhal bych, kdybych zapíral že / zalykám se ve Tvé slávě.*“²⁰⁴ Tato promluva působí nadneseně až přehnaně, je jakýmsi vzletným projevem dojetí, je až výsměšná. Nahá, protože před Bohem jsme nazí všichni ve své podstatě, nejsme bohatými, chudými, zdravými či nemocnými, jsme jen takoví, jací jsme na svět přišli - nazí. Sám přiznává rouhání, člověk, jako takový nemůže chápat cesty Boží, Boží úmysly, ovšem sám se z této myšlenky i zpovídá, oslovuje Boha a připouští slávu Boha, svou oddanost mu i víru v něj.

6.2.4 Smrt a čas

V básních pozorujeme také motiv smrti, nestojíme přímo čelem k ní, jen sledujeme, jak prochází a vnímáme ji jako cosi nezbytného, nevyhnutelného něco, co tady s námi je. „*Sviňa čas: / mlží, až to tlačí.*“²⁰⁵ – všichni stárneme, je to nevyhnutelné. „*A čas, / když bere za kliku / i těmto slovům měří.*“²⁰⁶ – je neústupný, jde vpřed, nezavřeme před ním dveře. A i v tento moment, když vyslovujeme tato slova, běží kupředu. „*Na hrob píši: / Josef...a kámen: / si to písmo hýčká.*“²⁰⁷ Smrt je součástí života. Kámen si to písmo hýčká, je uctívou připomínkou Josefa, který je uložen k věčnému odpočinku. „*Vyčurat, umyt, spat.*“ / „*Umřeli, že byli starý.*“ // *Jenomže: / Já jsem ho měl rád...*“²⁰⁸ Vnímáme ji také jako smutnou součást každodennosti, byli staří, zemřeli. Zároveň bereme v potaz, že umírají i ti, které máme rádi, o to je horší tuto skutečnost přijmout. „*A když on pak není, / aj, to zabolí.*“²⁰⁹ Smrt bolí, tak proč předstírat něco jiného.

6.3 Interpretace básnických sbírek Ondřeje Hložka

Pro analýzu tvorby Ondřeje Hložka jsem si vybrala taktéž čtyři sbírky, a to *Domů, Ulicí Dolorosa, Ted'* a *Řez kamenem*. V tvorbě Ondřeje Hložka je větší bipolarita poezie než

---

²⁰⁴ CHROBÁK, Jakub. *Jak prázdné kolo, po ráfku*. Ilustroval Marek PRAŽÁK. Vsetín: Malina, 2014, s. 28. ISBN 978-80-904983-6-5.

²⁰⁵ CHROBÁK, Jakub. *Adresy*. Vsetín: Malina, 2010, s. 30. ISBN 978-80-903890-4-5.

²⁰⁶ CHROBÁK, Jakub. *Až dopiju, tak zaplatím*. Vsetín: Malina, 2003, s. 29. ISBN 80-903010-3-7.

²⁰⁷ Tamtéž, s. 35.

²⁰⁸ Tamtéž, s. 34.

²⁰⁹ Tamtéž, s. 37.

u předchozích dvou autorů. Je zde jakási ataka a remise, které se prolínají. První sbírka *Domů* je velice líbivá, panuje v ní zvukomalba a jasné výstižné momenty. O čtyři roky později vydává sbírku *Ulicí Dolorosa a Ted'*, obě oděné do černé, obě protknuté pesimistickým laděním, obě tak trochu bezmocné. Sbírkou *Řez kamenem* se navrácí opět k libozvučnosti. Nejčastějším motivem je prostředí hospod, oslav, známých míst, přírody, dále se objevují motivy smrti, času, naděje a víry v Boha, které více přiblížíme.

6.3.1 Prostředí města

Prostředí města je výrazným motivem tvorby Ondřeje Hložka. „*Zaplivaný Vogelberg / oblečen do fialové / Tolik radosti, vzdechů / a pečlivě vyžehlených košil.*“²¹⁰ Dostáváme na svatbu do zaplivaného Vogelbergu, kde je svatba ve fialovém odstínu. Je plna radosti a dojetí. Jindy do hospod, kde „*Radkovským sálem létá / pivo rum pivo. / Utahaní si budou dlouho zavdávat, / hostinský nestačí nosit.*“²¹¹. Hosté si připíjejí, je zde plno a rušno. „*Prochrastělý štěrka zrazuje / krok – / hospodský šlem za matnými / okny Babince. / Orchester sklenic nehlučně / nedoléhá.*“²¹² Procházíme v Hradci nad Moravicí kolem hospody Babinec, za okny je hospodský zákal, kouř, výpary alkoholu, je v ní nejspíše plno, proto ten orchestr sklenic. Štěrka zrazující krok naznačuje, že z hospody odcházíme opilí, i proto k nám orchestr sklenic nedoléhá. „*Dvě. Tiše lásku slibují si. / Mnoga ljeta živijo. / Dvě. Tlusté s krátkými vlasy, / ztracené pod křídly rodin. / Dvě. Zpité duše vzájemností, / dutě zachvívající se hospodou. / Dvě lásky deskou stolu rozdělené.*“²¹³ Jinde na narozeninovou oslavu, kde jde vlastně o mnoho víc. Ty dvě duše nevnímají oslavu, oboustranně si rozumí. Jen tupě jim kolem uší zaznívá vše nejlepší. Pod křídly rodiny můžeme vyložit jako závislost na rodičích, nedospělost. Dvě lásky deskou stolu rozdělené pak jako nepřízeň tuto lásku naplnit.

Mimo město se ocitáme také v prostředí přírody: „*Hustá tma, co nese / po neděli zase pondělí / Spolknutá žlutá Moravice, / u břehu volavky seděly.*“²¹⁴ Žlutá Moravice může působit bahnitě, je tedy po velkém dešti nebo může znamenat nebezpečí, Žlutá řeka jedna

---

²¹⁰ HLOŽEK, Ondřej. *Domů*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. Srdeční výdej, s. 11. ISBN 978-80-210-6607-6.

²¹¹ Tamtéž, s. 27.

²¹² HLOŽEK, Ondřej. *Řez kamenem*. Praha: Trigon, 2019. Rubín (Trigon), s. 41. ISBN 978-80-87908-36-5.

²¹³ HLOŽEK, Ondřej. *Domů*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. Srdeční výdej, s. 13. ISBN 978-80-210-6607-6.

²¹⁴ HLOŽEK, Ondřej. *Řez kamenem*. Praha: Trigon, 2019. Rubín (Trigon), s. 50. ISBN 978-80-87908-36-5.

z nejnebezpečnějších řek. Volavka je neaktivnější za soumraku nebo brzy ráno. Hustá tma značí spíše večer, noc z neděle na pondělí.

Kouzlo básní tkví v tom, že svou zvukomalbou opravdu malují prostor básní. „*Podpatek bere z dlažby / ticho ulice. / V tom chvatném pohybu / zalitém potem.*“²¹⁵ Slyšíme člověka, který spěchá. Ticho ulice může označovat brzký či pozdní čas, nebo ulici okrajovou. „*Berle klapou v divné morseovce, / chodby šustí šoupavými kroky.*“²¹⁶ Chodby, šoupavé kroky berle značí zvuky nemocniční chodby. Zvuky vnímáme i v tomto verši: „*ozvěna kanónu.*“²¹⁷ Básně jsou tedy často libozvučné a sestavují nám obraz, který prochází našimi smysly, vidíme, slyšíme, cítíme: „*Pode mnou kobylky olizují se ještě / a přes pysky žene se jim / tydlitání.*“²¹⁸ Olizují se, protože kobylky neustále žerou. Je horký den, jelikož typický cvrkavý zvuk kobylky vydávají, když jsou ukryty ve stínu. „*Kuchyní líhne se / vaječné teplo, / meluzí v peci, / zatímco pečeš k snídani*“²¹⁹ Kuchyní se line vůně míchaných vajec nebo omelety, venku kvílí vítr, kolem je teplo domova.

6.3.2 Čas

Dalším častým motivem je čas, ten, který stojí, ten, co běží, ten, co je poslední, ten, co nám stačí nebo naopak ne. „*Čas je nám nakloněn / a to stačí.*“²²⁰ Značí správný čas, pravou chvíli. „*V tom slyšení vlhkých stěn / dny dál plynou / v natržených úsměvech mračen.*“²²¹ I po dešti přijde slunce, čas plyne. „*Rozstřelené koleno noci / belhá se oknem / do pokoje. / Vkleče obtiskne se na zeď / a do krmítka zhasínajícího dne / sype tmu.*“²²² A po dni přichází noc. Koleno noci je chvíle, kdy se láme den a noc, rozstřelené značí červánky. Stmívá se venku a zešeruje se i v pokoji. „*Ta země je jiná každým dnem. / Na všechno je tu čas.*“²²³ Čas promarněný. „*V pendlovkách hrká ticho*“²²⁴ Čas, který se zastavil, jelikož kyvadlové hodiny jsou hlučné. *První večer:* „*Rukou uhlazuješ povlečení. / Tak je nachystala maminka. / Tepot*

---

²¹⁵ HLOŽEK, Ondřej. *Domů*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. Srdeční výdej, s. 18. ISBN 978-80-210-6607-6.

²¹⁶ Tamtéž, s. 32.

²¹⁷ HLOŽEK, Ondřej. *Řez kamenem*. Praha: Trigon, 2019. Rubín (Trigon), s. 9. ISBN 978-80-87908-36-5.

²¹⁸ Tamtéž, s. 18.

²¹⁹ Tamtéž, s. 25.

²²⁰ HLOŽEK, Ondřej. *Domů*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. Srdeční výdej, s. 18. ISBN 978-80-210-6607-6.

²²¹ Tamtéž, s. 23.

²²² Tamtéž, s. 8.

²²³ Tamtéž, s. 30.

²²⁴ Tamtéž, s. 17.

v žaludku. / *Ted' nedýchat!* / *Ať hrudí popotahuje čas.* ²²⁵ Autor jako by se občas pokoušel čas zpomalit, vytvořit si bublinu a v ní na chvíli vdechovat moment, který je pro nás potřebný. Vzpomíná na matku a u toho mu buší srdce, má bolest v žaludku, zastavuje dech, ať se tento moment zpomalí. V básni je zároveň přítomný motiv smrti.

6.3.3 Smrt

Smrt, ztráta blízkého je taktéž motivem každodennosti, který je blízce spojen s motivem času. „*Někdo mě přiskřípnul. / Cítím na sobě ten olezlý zobák hladového. / Jen uvnitř mě ještě sedí dítě, / co sekerou štípe ptákům lebky.*“ ²²⁶ Olezlý zobák hladového jako zobák supa požírajícího mršinu. Dítě štípající ptačí lebky je vzdorem ke smrti, obrana tomu, co se jeví, že přichází. Naopak smířlivě mluví o smrti v básni *Má ženo:* „*Každým dnem se odíváme / do jemných paruk. / Na konci všichni budeme / lysí. / Jen mužům v rakvi / budou ještě dlouho vousy růst.*“ ²²⁷ Smrt je cosi nevyhnutelného. Paruka značí nějakou přetvářku, snažíme se být v životě lepšími, hezčími, nahrazujeme umělými. Ale až umřeme, budeme stejní, jako všichni ostatní, budeme bez těchto paruk. Vousy v rakvi z toho důvodu, že se tělo scvrkává a budí dojem růstu. Smrt je pouhým koloběhem.

„*Kolik tváří / se s tebou loučí. / Umělé chrupy, / fialové rtěnky. / A tvoje pergamenově žlutá / se nebojí ohně.*“ ²²⁸ Pohřební síň plná vrstevníků. Pergamenově žlutá jako mrtvolně béžová barva těla nebožtíka, který bude po pohřbu spálen. „*Ty hů, / ona krá – dřív, / než se život zakymácí. / To vdovčí poplakávání / v kopcích, / kde smutno zívlo si*“ ²²⁹ Hů a krá značí muže a ženu, kteří měli občas problém se vůbec domluvit, mluvili jiným jazykem, jak tito dva ptáci. Zakymácení a vdovčí poplakávání znamená smrt muže. Smutno, co si zívlo pak stav ženy, která zůstala sama. „*Vikýřem mrzne, / jako když umrlčí zvon / řežeš.*“ ²³⁰ Mrzne tak jako když v nás zebe, když někdo umře. „*Pak složili její nohy, / vyhublé tyčky bez masa, / do tmy se zipem. / Ještě rok stála / ta prázdná postel / s flekem na matraci / v ložnici, / s pachem / metabolických pozdravů. / Ten den bylo hezky, / ted' si vzpomínám.*“ ²³¹ Odvezli mrtvou v černém vaku. Umřel nám někdo blízký a mnohdy je těžké tento fakt přijmout, proto ta rok špinavá matrace. Přes

---

²²⁵ HLOŽEK, Ondřej. *Domů*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. Srdeční výdej, s. 21. ISBN 978-80-210-6607-6.

²²⁶ Tamtéž, s. 36.

²²⁷ HLOŽEK, Ondřej. *Řez kamenem*. Praha: Trigon, 2019. Rubín (Trigon), s. 15. ISBN 978-80-87908-36-5.

²²⁸ HLOŽEK, Ondřej. *Ted'*. Ostrava: Protimluv, 2017. Poezie (Protimluv), s. 27. ISBN 978-80-87485-49-1.

²²⁹ HLOŽEK, Ondřej. *Řez kamenem*. Praha: Trigon, 2019. Rubín (Trigon), s. 42. ISBN 978-80-87908-36-5.

²³⁰ Tamtéž, s. 23.

²³¹ HLOŽEK, Ondřej. *Ted'*. Ostrava: Protimluv, 2017. Poezie (Protimluv), s. 24. ISBN 978-80-87485-49-1.

otřes ze smrti nevnímáme věci okolo, ale až si otřeme slzy, uvědomíme si, že ten se děly i jiné věci, bylo hezky.

6.3.4 Naděje a víra

Naděje, která se zde také nachází, je dalším motivem, který každodennost naplňuje. „*Nikdo mě nečeká, / nikoho nečekám já. / Pokoj nezamykám.*“²³² Může i zde být naděje, že někdo přeci jen přijde, že někdo vstoupí, proto nezamyká. „*Sestupujeme do niter, / kde mizí náš rukopis. / Kručení, / zvuky ve spárách strachu. / Tolik páchneme slinami anděla.*“²³³ Když jsme ztraceni, nejsme sami sebou a máme strach, pořád je tady anděl strážný, který nás chrání.

Motivem, který spojuje sbírky Ondřeje Hložka je víra. „*Našel jsem tě, / Pane, / v těch koncích, / kdy se ulice zalomila. / Tak krásně jsme si / zbyli.*“²³⁴ Nikdo z nás neví, kudy naše cesty k Bohu vedou. Našel Boha tam, kde skončila cesta, tam kde nemůžete jít rovně, kde je překážka. Přepadá nás strach, máme pocit, že jsme ve tmě. Tak krásně jsme si zbyli – značí přijetí Boha. „*Čekám, že se něco stane. / A ono nic, / a bůhví, / co mě před ta místa / tlačí.*“²³⁵ Zde můžeme pocíťovat přítomnost Boha nad námi, jako někoho, kdo řídí naše cesty.

Boha často oslovuje: „*Ty víš, Pane, / jak chutná slitování*“²³⁶, „*Kde, Pane, nechal jsi chvíli / pro prázdno.*“²³⁷ nebo „*Můj dočasný otče.*“²³⁸ „*Jsem věrný, Pane, / i proto se k tobě, / vracím, / bez chuti pohnout / životem nedospělce.*“²³⁹ Je ukotven ve vlastní víře. Život nedospělce, kdy už není dítětem, ale není dospělcem, což můžeme chápat jako sexuální zdrženlivost a čistotu.

Místy básně působí, jako by se básník rouhal a pohrdal Bohem: „*Seješ to nedobré do těch, / co stojí blízko, / a přátelství pokoušíš / vlastní trýzní, / až se jednou / tvůj um rozpráší / v uhelný prach toho počtářství.*“²⁴⁰ V básni pozorujeme ovlivňování blízkých osob, přátel, lidí, kteří v něj v boha věří. Podsouvání jim určitých názoru, možná činu, špatných myšlenek ve

---

²³² HLOŽEK, Ondřej. *Domů*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. Srdeční výdej, s. 32. ISBN 978-80-210-6607-6.

²³³ Tamtéž, s. 24.

²³⁴ HLOŽEK, Ondřej. *Ulicí Dolorosa*. Bystřička: Pavel Kotrla – Klenov, 2017. Sešitý, s. 19. ISBN 978-80-905649-1-6. s. 19.

²³⁵ Tamtéž, s. 40.

²³⁶ HLOŽEK, Ondřej. *Ted'*. Ostrava: Protimluv, 2017. Poezie (Protimluv), s. 22. ISBN 978-80-87485-49-1.

²³⁷ HLOŽEK, Ondřej. *Ulicí Dolorosa*. Bystřička: Pavel Kotrla – Klenov, 2017. Sešitý, s. 35. ISBN 978-80-905649-1-6.

²³⁸ Tamtéž, s. 26.

²³⁹ HLOŽEK, Ondřej. *Ted'*. Ostrava: Protimluv, 2017. Poezie (Protimluv), s. 22. ISBN 978-80-87485-49-1.

²⁴⁰ Tamtéž, s. 23.

jménu přátelství nebo víry, které je tímto podryváno. Jednou však i toto jeho jednání, zradí jeho samotného, přepočítá se a doplatí na své činy. „*Hromady těch těl, co nestačili utéct. / Jako odsudek? / Ne, jako pikle nebes. / Jen si tak troufale zdechnout / a s polámaným krkem / sáhnout po předkonci.*“²⁴¹ Co je předkonec? Život sám o sobě? Život před smrtí? Očistec? Chvilé před smrtí? Báseň může hovořit o lidech, co si sáhnou na život. Sebevražda je smrtelný hřích. Takové lidi Bůh přece nepřijme do nebes. To že si někdo ukončí život, jaký je to troufalec se postavit proti Bohu a udělat něco, co se nesmí, před jeho očima. Jak může člověk, co je tak malý, udělat věc, o které nerozhoduje? Jak může zemřít, když Bůh ještě neuznal, že je čas. Pikle nebes můžeme vyložit také jako nějakou špatnou náhodu. Polámaný krk značí zlomený vaz nebo oprátku.

---

²⁴¹ HLOŽEK, Ondřej. *Ulicí Dolorosa*. Bystřička: Pavel Kotrla – Klenov, 2017. Sešitý, s. 9. ISBN 978-80-905649-1-6.

Závěr

Téma bakalářské práce mi umožnilo nahlédnout do současné české poezie, která vzniká a je vydávána v posledních letech. Cílem bakalářské práce bylo nalezení motivu každodennosti v současné české poezii, konkrétně pak vymezení motivu každodennosti ve tvorbě třech básníků spadajících do stejného regionu. Každodennost je široké téma, které je těžké konkrétně uchytit a popsat, proto jsem se snažila vypsát to základní, co poezii každodennosti vystihuje.

Práce byla rozdělena na dvě části, na teoretickou a praktickou. V první části práce jsem se věnovala vymezení motivu každodennosti v současné poezii. Jelikož tato poezie vyvstala z rozmanité tvorby 90. let, snažila jsem se objasnit, z čeho vzniká, jakou má vazbu na poezii civilistní a poezii všedního dne. Dále jsem přiblížila Balaščíkovy básnické typy 90. let, kdy právě typ empirický určuje základní pohyb ve vývoji mladé poezie, kdy se před námi nachází obecně sdílená realita a životní zkušenost. Můžeme ji vysvětlit jako sféru běžné činnosti lidí, jako svět, kde jednáme, prožíváme, vnímáme a sledujeme své cíle, kdy jsou tyto aktivity až rutinní, probíhají v běžném jazyce i vědomí. Týká se všech, jednotlivce, malé skupiny i společnosti, osob konkrétních i abstraktních. Výrazným rysem poezie každodennosti je prozaizace textu a vytváření volného verše. Dalším charakteristickým rysem je konkretizace. Básně se stávají autentickým svědectvím reality žité ovlivněným auditivní či vizuální zkušeností. V poezii každodennosti se setkáváme s portréty lidí a jejich osudy, s rodinami, domovem i jinými místy, s osamělostí, krutostí a smrtí, ale také blízkostí a intimitou, s Bohem.

V druhé části bakalářské práce jsem se zaměřila na výběr autorů, v jejichž tvorbě se motivy každodennosti nacházejí. Jde o Petra Hrušku, Jakuba Chrobáka a Ondřeje Hložka. Básníky spojuje nejen stejný region, všichni žijí a tvoří na severu Moravy, ale také Slezská univerzita v Opavě nebo podobné profesní i osobní zájmy. Stručně jsem popsala jejich osobnosti a zaměřila se na jejich poetickou tvorbu, v níž se motiv každodennosti nachází. Od každého z nich jsem si vybrala čtyři básnické sbírky. Při stanovení základních motivu každodennosti v současné české poezii jsem se zaměřila na typické motivy, které v básnických sbírkách jednotlivé básníky vystihují. Po analýze a interpretaci tvorby jsem dospěla k závěru, že jejich básnická tvorba je úzce spjata se zobrazováním každodennosti a že jejich motivy jsou velmi podobné. V jejich sbírkách jsou motivy každodennosti zobrazovány srozumitelně, prochází mnohými smysly, což je podstatným aspektem jejich tvorby, častokrát motivy vidíme, cítíme i slyšíme. Obklopují nás barvy, vůně, počasí, zvuky zvonů, motorů, smyslově vnímáme tělesnost, s niternými pohnutky básníka prožíváme motivy skepse, smutku, ale i teplo domova

a lásky. Prostředí v básních bývá konkrétní, ale také zcela anonymní. Básníci nás pouští k sobě domů, kostelů, hospod, které navštěvují, jdou městem a přírodou. V popředí stojí tedy motiv reálného prostředí města, lokálů a hospod, přírody. Tak samo je to s postavami vystupujícími v básních, jsou anonymní nebo zcela konkrétní. Dalšími motivy, které jsem našla v díle všech básníků je motiv naděje, motiv víry a Boha, motiv smrti a času.

Současná česká poezie je těžce uchopitelná a motiv každodennosti taktéž, jelikož každý z nás, dle vlastní zkušenosti a vnímání, může tuto hranici vidět jinde. Dle mého názoru byly právě tyto motivy, jež jsem se snažila na základě určených cílů analyzovat, stěžejní a každodennost určující. Jde jen o nástin zlomku, který tato tvorba může obsahovat. My, jako čtenáři, se ocitáme bytostně blízko autorově realitě. Procházíme se ulicemi Ostravy, vidíme lidi v tramvajích a v nonstopech uslintávat pivo, slyšíme zvuky podzimu a noci, držíme umírajícího za ruku, čteme dětem pohádku na dobrou noc a jíme ten sám rajčatový salát jako soused v baráku naproti. Obklopuje nás naděje, že svět není ztracený a že my sami v něm nejsme utopení. Myslím si, že nás může tato poezie ukonejšit hlavně v tom, že i když je náš svět a realita mnohdy s pesimistickým výhledem, nejsme v tom sami. Jde o lidskost, kterou v sobě přirozeně máme a o naši součást v reálném světě, o interpretaci vnějšího a vnitřního.

Použitá literatura

Primární

HLOŽEK, Ondřej. *Domů*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. Srdeční výdej. ISBN 978-80-210-6607-6.

HLOŽEK, Ondřej. *Řez kamenem*. Praha: Trigon, 2019. Rubín (Trigon). ISBN 978-80-87908-36-5.

HLOŽEK, Ondřej. *Ted'*. Ostrava: Protimluv, 2017. Poezie (Protimluv). ISBN 978-80-87485-49-1.

HLOŽEK, Ondřej. *Trautes Heim*. Přeložil Ondřej CIKÁN, ilustroval Matěj LIPA VSKÝ. Vídeň: Kētos, 2020. ISBN 978-3-903124-13-4.

HLOŽEK, Ondřej. *Ulicí Dolorosa*. Bystřička: Pavel Kotrla – Klenov, 2017. Sešitý. ISBN 978-80-905649-1-6.

HRUŠKA, Petr. *Auta vjíždějí do lodí*. Brno: Host, 2007. ReX. ISBN 978-80-7294-253-4.

HRUŠKA, Petr. *Darmata*. Brno: Host, 2012. ReX. ISBN 978-80-7294-680-8.

HRUŠKA, Petr. *Měsíce*. Brno: Host, 1998. Edice poesie (Host). ISBN 80-86055-48-5.

HRUŠKA, Petr. *Nevlastní*. Praha: Argo, 2017. Česká poezie (Argo). ISBN 978-80-257-2143-8.

HRUŠKA, Petr. *Nikde není řečeno*. Brno: Host, 2019. ISBN 978-80-7577-620-4.

HRUŠKA, Petr. *Vždycky se ty dveře zavíraly*. Brno: Host, 2002. Edice poesie (Host). ISBN 80-7294-065-1.

HRUŠKA, Petr. *Zelený svetr*. Brno: Host, 2004. Poesie (Host). ISBN 80-7294-138-0.

CHROBÁK, Jakub. *Adresy*. Vsetín: Malina, 2010. ISBN 978-80-903890-4-5.

CHROBÁK, Jakub. *Až dopiju, tak zaplatím*. Vsetín: Malina, 2003. ISBN 80-903010-3-7.

CHROBÁK, Jakub. *Imrvére....* Ilustroval Zdeněk JANOŠEC-BENDA. Praha: Trigon, 2017. Rubín (Trigon). ISBN 978-80-87908-22-8.

CHROBÁK, Jakub. *Jak prázdné kolo, po ráfku*. Ilustroval Marek PRAŽÁK. Vsetín: Malina, 2014. ISBN 978-80-904983-6-5.

Sekundární

BALAŠTÍK, Miroslav. Typologie mladé básnické generace 90. let. *Tvar: Literární obtýdeník*. 2006. Praha: Vydává Klub přátel Tvaru, 2006. ISSN 0862-657 X.

BALAŠTÍK, Miroslav. *Postgenerace: zátiší a bojiště poezie 90. let 20. století*. Brno: Host, 2010. Studium (Host). ISBN 978-80-7294-355-5.

BÍLEK, Petr A.. *"Generace" osamělých běžců*. Praha: Československý spisovatel, 1991. ISBN 80-202-0263-3.

HOLUB, Miroslav. Náš všední den je pevnina. In: PŘIBÁŇ, Michal. *Z dějin českého myšlení o literatuře: antologie k Dějinám české literatury 1945-1990*. Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR, 2002. Dokumenty (Ústav pro českou literaturu AV ČR). ISBN 80-85778-36-x.

HRUŠKA, Petr. Neobyčejná obyčejnost. In: ŠIDÁKOVÁ FIALOVÁ, Alena, ed. *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Praha: Academia, 2014. Literární řada. ISBN 978-80-200-2410-7.

KOŽMÍN, Zdeněk a TRÁVNÍČEK, Jiří. *Česká poezie od 40. let do současnosti*. Brno: Masarykova univerzita, 1994. ISBN 80-210-0848-2.

KOŽMÍN, Zdeněk a TRÁVNÍČEK, Jiří. *Na tvrdém loži z psího vína: česká poezie od 40. let do současnosti*. Brno: Books, 1998. ISBN 80-7242-001-1.

LENDEROVÁ, Milena, Tomáš JIRÁNEK a Marie MACKOVÁ. *Z dějin české každodennosti: život v 19. století*. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1683-4.

PIORECKÝ, Karel. *Slovník české literatury po roce 1945: Petr Hruška*. [online]. Ústav pro českou literaturu AV ČR, 2011, 2007 [cit. 2022-11-02]. Dostupné z: <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=1361>

PIORECKÝ, Karel. *Česká poezie v postmoderní situaci*. Praha: Academia, 2011. Literární řada. ISBN 978-80-200-1960-8.

PŘIBÁŇ, Michal. *Z dějin českého myšlení o literatuře: antologie k Dějinám české literatury 1945-1990*. Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR, 2002. Dokumenty (Ústav pro českou literaturu AV ČR). ISBN 80-85778-36-x.

ŠIDÁKOVÁ FIALOVÁ, Alena, ed. *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Praha: Academia, 2014. Literární řada. ISBN 978-80-200-2410-7.

VLAŠÍN, Štěpán a Ústav pro českou a světovou literaturu (Československá akademie věd). *Slovník literární teorie*. Praha: Československý spisovatel, 1984.

Internetové zdroje

A2: *Darovat báseň je velká věc* [online]. 2020. Praha, 2020 [cit. 2022-05-15]. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2020/13/darovat-basen-je-velka-vec>

A2: *Poezie – veskrze nespolehlivá hodnota s Petrem Hruškou o lípách, autech a lodích*. ANDREAS, Petr. Praha: Kulturní týdeník A2, 2008. ISSN 1803-6635. Dostupné také z: <https://www.advojka.cz/archiv/2008/14/poezie-veskrze-nespolehliva-hodnota>

Český rozhlas: Petr Hruška: poezie a „Nedělní chvílka poezie“ jsou dvě různé věci [online]. PANCÍŘ, Tomáš. Radio Prague International, 2021 [cit. 2022-11-04]. Dostupné z: <https://cesky.radio.cz/ceske-knihy-ktere-musite-znat-8508847/25>

Český rozhlas: Petr Hruška: Poezie není zdobení života [online]. FALTÝNEK, Lukáš. Radio Prague International, 2007 [cit. 2022-11-04]. Dostupné z: <https://cesky.radio.cz/petr-hruska-poezie-neni-zdobeni-zivota-8607666>

Databáze knih: Ondřej Hložek [online]. Databazeknih.cz, 2022 [cit. 2022-05-14]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/ondrej-hlozek-42869>

DEMELOVÁ, Karolína a Jonáš ZBOŘIL. *Český rozhlas: Moje psaní zesmutnělo a zdrsnělo, říká Petr Hruška. Básně o Adamovi v sobě ale mají i naději* [online]. Český rozhlas, 2017 [cit. 2022-11-09]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/moje-psani-zesmutnelo-a-zdrsnelo-rika-petr-hruska-basne-o-adamovi-v-sobe-ale-5963524>

HLOŽEK, Ondřej. *Ondřej Hložek* [online]. Wix, 2018 [cit. 2022-05-14]. Dostupné z: <https://ondrahlozek.wixsite.com/mysite>

HLOŽEK, Ondřej. *Rádio Wave: Ondřej Hložek: Čím jsem starší, tím píšu úsporněji* [online]. Český rozhlas, 2013 [cit. 2022-05-14]. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/ondrej-hlozek-cim-jsem-starsi-tim-pisu-usporneji-5243622>

Host: Petr Hruška [online]. HOST — vydavatelství, s. r. o., 2018 [cit. 2022-11-02]. Dostupné z: <https://www.hostbrno.cz/hruska-petr/>

Jakub Chrobák. Bohemistika.fpf.slu.cz [online]. Ústav bohemistiky a knihovnictví FPF Slezské univerzity v Opavě [cit. 2022-04-16]. Dostupné z: http://bohemistika.fpf.slu.cz/?page_id=93

KOTRLA, Pavel. *Poznámkový blok Pavla Kotrly: Jakub Chrobák: V krvavinách (2021)* [online]. Poznámkový blok Pavla Kotrly, 2022 [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: <http://kotrla.com/pmpro/klenov/jakub-chrobak-v-krvavinach-2021/>

KŮS, Martin. *Slezská univerzita: S Jakubem Chrobákem o učitelství, poezii i životě* [online]. Slezská univerzita v Opavě, 2020 [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: <https://www.slu.cz/slu/cz/aktuality/1/639>

LUKÁŠ, Martin. *A2: Bolet to musí obě strany* [online]. In: 6/2022. A2 kulturní čtrnáctideník, 2022 [cit. 2022-04-18]. ISSN 1803-663. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2022/6/bolet-to-musi-obe-strany>

MÁLKOVÁ, Iva. *Ostravan: Nikde není řečeno. Zamyšlení po prvním přečtení nové sbírky Petra Hrušky* [online]. Ostravan, 2019 [cit. 2022-11-09]. Dostupné z: <https://www.ostravan.cz/54837/nikde-neni-receno-zamysleni-po-prvnim-pecteni-nove-sbirky-petra-hrusky/>

MOTÝL, Ivan. *Ostravan: Divadlo mě vuclo, říká básník Jakub Chrobák, který hraje na podzemní scéně Absintového klubu Les* [online]. Spolek pro kulturní deník Ostravan.cz, 2018 [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: <https://www.ostravan.cz/52911/divadlo-me-vuclo-rika-basnik-jakub-chrobak-ktery-hraje-na-podzemni-scene-absintoveho-klubu-les/>

Osobnosti Valašska: Jakub Chrobák [online]. Masarykova veřejná knihovna Vsetín, 2022 [cit. 2022-04-16]. Dostupné z: <https://www.osobnostivalasska.cz/osobnost/jakub-chrobak/>

Paměť národa: Ing., Ph.D. Petr Hruška [online]. Paměť národa, 2022 [cit. 2022-11-02]. Dostupné z: <https://www.pametnaroda.cz/cs/hruska-petr-1964>

Rádio Les: Obora pro vaši duši [online]. 2022 [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <https://radioles.cz/>

Spisovatelé do knihoven: Ondřej Hložek [online]. Artwork & web - Studio72, 2022 [cit. 2022-05-14]. Dostupné z: <http://spisovateledoknihoven.cz/ondrej-hlozek/>

ŠKRABAL, Karel. *Nedělní chvílka poezie: Ondřej Hložek: Kde domov hnuj* [online]. První program poezie, každou neděli ve 20.00 hodin, 2022 [cit. 2022-05-14]. Dostupné z: <https://www.nedelnichvilkapoezie.cz/2022/01/ondrej-hlozek-kde-domov-hnuj.html>

Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.: *Mgr. Ing. Petr Hruška, Ph.D.* [online]. Internet archive, 2017 [cit. 2022-11-02]. Dostupné z: <http://www.ucl.cas.cz/cs/pracovnici/vyzkumni-pracovnici/150-hruska-petr>

Anotace kvalifikační práce

Jméno a příjmení:	Veronika Gilgová
Katedra nebo ústav:	Katedra českého jazyka a literatury
Vedoucí práce:	doc. Mgr. Igor Fic, Dr.
Rok obhajoby:	2023

Název práce:	Motiv každodennosti v současné české poezii
Název v angličtině:	The motif of everyday life in contemporary Czech poetry
Anotace práce:	Cílem bakalářské práce je nalezení motivu každodennosti v současné české poezii. Hlavním záměrem práce je poukázat na motivy každodennosti v tvorbě básníků ze stejného regionu, jde o Petra Hrušku, Jakuba Chrobáka a Ondřeje Hložka. Teoretická část práce seznamuje s pojmem každodennost v současné české poezii a nastiňuje ji v jejich rysech, projevech, tématech a motivech. V praktické části je analyzována a interpretována tvorba básníků. Práce popisuje stručně jejich osobnosti a uvádí specifika jejich tvorby, tedy typické rysy, jazyk, prostor, čas a motivy každodennosti.
Klíčová slova:	každodennost, poezie, současná česká poezie, básnické sbírky, básník, Petr Hruška, Jakub Chrobák, Ondřej Hložek
Anotace v angličtině:	The aim of the bachelor thesis is to find the motif of the everyday in contemporary Czech poetry. The main purpose of the work is to point out the everyday motifs in the work of poets from the same region, namely Petr Hruška, Jakub Chrobák and Ondřej Hložek. The theoretical part of the work introduces the concept of everydayness in contemporary Czech poetry and outlines it in their features, expressions, themes and motifs. In the practical part, the work of poets is analyzed and interpreted. The work briefly describes their personalities and presents the specifics of their work, i.e. typical features, language, space, time and everyday motifs.

Klíčová slova v angličtině:	everyday life, poetry, contemporary Czech poetry, poetry collections, poet, Petr Hruška, Jakub Chrobák, Ondřej Hložek
Přílohy vázané v práci:	–
Rozsah práce:	54 s.
Jazyk práce:	český jazyk